

Dr. R. Melt

Temu primeren je tudi finančni uspeh: nad 5000 K kosmatega, na 4000 K čistega dobičkal. Se večji pa moralni: kočevsko Slovenstvo je dokazalo, da ni samo delavski in kmečki ampak tudi je meščanski faktor, ki se ga mora v začetni smeri v najvišjem državnem in narodnem interesu kar najbolj jačiti.

Cisti dobilek dobi poslušalstvo v Kočevju, ki se osnuje te dni. Smuje se pa še nekaj drugega, nekaj velepomembnega — toda o tem prihodnjič!

Mi gremo naprej — mi strelci! Znani kočevski hujšak in vsenemski zagrizenec Basilius Pregl, ki ga je od tajništva Slovenske kmetijske družbe odstavila Narodna vlada še meseca novembra, tajnikuje še vedno v Kočevju ter šunta naprej kot v posmeh naši vladi. Možakar je sedaj aranžiral zase vse kočevske župane, ki so naredili baše posebno vlogo na vlado, na ga pusti še nadalje lajati nad našimi ljudmi. Je koroški reneget najslabše vrste in neče razumeti niti besedice slovenskega. V Kočevju je prišel s culico, danes ima blizu 100.000 kron premoženja. Zadnje čase je hodil nekje po Nemški Avstriji in ima baše v Gradcu že zasigurno službo. Kaj torej išče še pri nas? Opozarjamo našo vlado na tega pitčika s pripombo, da naj se s splošno naredbo prepreči, da privandranji tuji ne bodo z žulji naših ljudi pridobljene si premoženja od naših v Nemško Avstrijo, temveč naj se ga vsaj tretjina zasigura za vojne davke, katere so povzročili baš taki hujšaki. Različnih zagovornikov vsenemškega železa, krvi in vislic kot so Pregl, Jaklitsch in Schädinger itd. smo že do grla siti ter naj se že napravi enkrat red!

Stari avstrijsko-nemški Volksrat je izdal parolo, da naj kar največ Nemcev ostane v Jugoslaviji ter se dokopije do čel le mogoče vplivnih mest. Navzgor in javno naj se kaže vsakdo lojalnega, na tihem naj pa rovari in škoduje, kjer le more ter čaka »prevrata«. S tem da bo obenem z narodno, toda zanesljivo vsenemsko organizacijo preprečen za Nemce najvažnejši del jugoslovanskega ozemlja, ki jo čakajo nad vse važne velepolitične naloge. Opozarjamo merodajne vladne kroge na to nad vsak dvom vzvišeno Volksratovo smernico, ki jo že lahko najdemo potrjeno v vseh panogah javnega življenja in uprave tekom zadnjih šestih tednov; opozarjamo, da smrti sovražniki Jugoslavije, zagrizeni Vsenemci, naenkrat skušajo ostati v Jugoslaviji ter si tu zagotoviti existenco, opozarjamo pa tudi na pasivno resistenco gotovih nad vse važnih industrijskih in drugih podjetij, ki jih vodijo Nemci.

Največja ovira mirnega sožitja obeh narodnosti na Kočevskem so poleg par pisarčkov, profesorjev in juristov v Kočevju učitelji kočevskega pokolenja. Ti ščujejo in zapeljujejo sicer trezno in mirno kočevsko prebivalstvo ter ne bo prej miru in reda, dokler se ti ščuvanci ne odpuste, eventualno posamezniki, ako se tekom določene roka nauče prej tako zaničevanega slovenskega jezika, prestavijo v sigurne neškodljive kraje.

Solska reforma.

Tudi šola, stara šola, je doživela potres v svojih temeljih, zato se povsod čujejo glasovi o novi solski reformi. In po vsej pravici rečeno, da je to najvažnejša reforma za vso našo bodočnost, kajti kakršna vzgoja — tak narod. Zato se povsod oglašajo prvi šolniki z reformnimi načrti. Pa to ni dovolj: treba je, da o tem izpregovori vsa javnost, strokovnjaki so poklicani, da podajo najprej svoje misli, toda vsa javnost ima pravico, da pri tem sodeluje, da tudi ona pove svoje misli glede bodoče šole. V tem oziru smo mi v Jugoslaviji zadnji: drugod se je to že zgodilo. Na Češkem je stvar vzela v roke vlada in je to vprašanje radikalno rešila. Vsi odgojitelji so šli na delo, da ustvarijo novo šolo na novi podlagi. Tudi v Nemški Avstriji so že izvršili nekaj izprememb, ki jih zahteva čas. Pri nas pa ni čuti, da bi se javnost zanimala za to važno vprašanje, da bi podala svoje želje glede solske reforme. Nam se zdi, da bi bilo treba o tem javno govoriti. Kar se tiče ljudskega ozir. narodnega šolstva je storilo svojo dolžnost naše nar. učitelstvo, ki je izdalo lep »Načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje«. Sestavlja ga je odsek »Zaveze jugoslov. učitelstva za preustrojitev šol.« Načrt je posvečen »vsem ki so blage volje in prešinjani od resnične ljubezni do kulturno iake, gospodarsko neodvisne, socialno zglede urejene Jugoslavije.« To posvečenje nam podaja glavne smeri »Načrta«, ki zato ni našel milosti v očeh nekaterih naših pedagogov — zato pa je tembolj važno, da se z njim seznanijo širša javnost in pove svoje mnenje. Pri načrtu so sodelovali: Pav. Fiere, E. Gangl, J. Bankart in Marija Kmetova. »Načrt« nam podaja: 1. Temeljna načela narodne vzgoje. 2. Ženska narodna vzgoja. 3. Izvenšolske vzgojne naprave. 4. Načrt šolskega zakona in pripombe ozir. razlago.

Načrt je sestavljen iasno in poljudno. Govori nam o cilju vzgoje in o namenu šole. Podaja nam vse moderne zahteve, ki so se uveljavljale pri kult. narodih že pred vojno. Ljudsko šolstvo naj se imenuje »narodno«. Poleg rednega ljudskega šolstva naj se osnuje t. zv. »višje nar. šolstvo« t. j. dosedanja »meščanska šola«. To šolstvo naj se priključi krajevnim potrebam. Viš. narodna šola imej 4 razrede, ter so enakovredni z nižjo srednjo šolo, zato naj se tudi srednja šola reformira in sicer tako, da bo imela skupno nižjo srednjo šolo (prve 4 razrede) od pete šole počeni pa se razdeli srednja šola v realno, realno gimnazijo in humanistično gimnazijo. To

ga vprašanja se dotika »Načrt« je mimogrede, kolikor se tiče nar. šole. Zato bi bilo treba, da bi načrt za ta del šolstva podali profesorji. Gotovo pa je, da ima pri tem tudi javnost svojo besedo. Po drugih deželah se ta vprašanja rešujejo na javnih predavanjih oz. zborovanjih, kjer starši povedo svoje mnenje. Oglasilo se se pa tudi najbolj prizadeji — namreč dijaki sami. Po vseh večjih mestih so nastali »dijaški sovjetci«, ki so podali svoje spomene na vlado. Te dni se je isto zgodilo v Zagrebu, kjer se je ustanovilo »Dijaško vijeće«. Poverjenik je sprejel spomenico, kjer se zahteva nekaka dijaška samouprava. V Gradcu in na Dunaju so se želje dijaštva upoštevale: skušalo se je ugoditi vsemu, kar moremo smatrati za koristno vzgoji in šoli. Naš »Načrt« predvsem povdarja, da hočemo vzgojiti v nar. šoli dobroga človeka. Srednja šola mora to dobroto vzgojiti v značaj. Današnji disciplinarni red ni sestavljen v tem smislu. Po njem dosežemo ravno nasprotno: da vzgojimo hinavce. Zato bi bilo treba v tem oziru temeljite reforme. Isto tako je treba odpraviti druge zastarele stvari, ki ne služijo niti vzgoji niti izobrazbi. O vsem tem bi bilo treba, da izpregovori javno naši vzgojitelji — profesorji, starši in — tudi dijak. Enostranska rešitev teh vprašanj bi ne bila v prid niti vzgoji, niti šoli, niti vzgojiteljem, niti mladini. Treba je torej čuti več zvonov.

Kar se tiče narodne šole, naša javnost lahko z mirno vestjo sprejme »Načrt« našega nar. učitelstva, ker bomo po tem načrtu dobili vzorno nar. šolo v pravem duhu in s praviim poukom. Mnogo težje pa je vprašanje srednjega šolstva, ki nujno rabi preustrojitev po duhu in obliki. Večina čakamo v tem oziru odredb iz Beograda. Gotovo je, da bo prej ali slej od tam prišel enoten načrt reforme za našo srednjo šolo. Toda medtem moramo mi sami povedati svoje želje, da se preustroji naše šolstvo primerno našim krajevnim in časovnim razmeram. Danes imamo šolstvo še popolnoma tako, kakor je bilo v stari Avstriji, edino učni jezik se je izpremenil in pa nekaj zgodovinskih laži je izginilo iz pouka. V drugih dveh delih naše bivše države, na Češkem in v Avstriji, so izvršili reformo tudi v drugem oziru. Osvobodili so srednjo šolo od zastarelih tradicij. Namesto straha in kazni je stopila samozavest in zaupanje. Priznati moramo vsi, da se je ravno v bivšem šolstvu najbolj kazal tudi bivši sistem. Policajstvo je poniževalo šolo, ki je bila predpoda svoje države. Naša jugoslovanska srednja šola bodi izraz naše domovine. Iz nje naj izgine staro in nepotrebno avstrijsko in naj zaveje nov duh. To je tem bolj potrebno, ker bi sicer boljšeštvu uničevalo našo sicer zdravo mladino. Želati bi bilo, da čim prej javno izpregovorimo: Kakšne srednje šole potrebujemo, kateri tip srednje šole bi bil za nas najbolj primeren in kako naj se preuredi naša srednja šola, da bomo iz nje dobivali oni zdravi, krepki in resni zarod, ki ga v bližnji bodočnosti potrebujemo.

Dr. I. L.

Južna železnica.

Pred par dnevi je bil brzovaj iz Beograda, da se mudi tam ravnatelj Južne železnice in prosi posojila, ki se mu bode dovolilo, ako Južna železnica ustanovi za Jugoslavijo posebno ravnateljstvo s sedežem v Ljubljani. To železniško podjetje je tvorilo od svojega rojstva najbolj črno poglavje za Slovence; žalibog se po prevratu ni v bistvu še nič izboljšalo, kar je za nas ne samo žalostno ampak tudi smotno, ker smo vendar samostojni in tvorimo samostojno državo v zvezi vsem pomislekom in vetom, češ, saj se niso naše meje določene.

Ne bomo se spuščali v podrobnosti o razmerah, ki so vladale pred vojno, pač pa je potrebno premetri položaj, ki je nastal po prevratu. Ko je proglasilo Narodno veče v Zagrebu samostojnost prejšnjih avstroogrskih jugoslovanskih zemlj in je novostanovljena madžarska država dne 30. okt. 1918 ustavila direkten prehod vlakov na Hrvaško, je dan pozneje poverjenik Narodnega veča za promet g. Wilder odgovoril s istim oržjem in prekinil istotako vsak direkten promet na Madžarsko. Posledica teh ukrepov in mogoče tudi drugih zapletljajev je bila ustvaritev posebne specialne komisarijata za južnoželezniške proge na Hrvaškem, to je Savski marof-Sisak; Barč-Pakrac, Terezovac - Suhopolje - Slatina in Bastaji - Končanica Zdenec.

Kaj se je zgodilo z našo slovensko južno železnico z naše strani? Prav za prav nič; podpisala se je neka takozvana pogodba, v kateri se je glavno ravnateljstvo na Dunaju zavezalo, da bode vodilo obrat naprej in se pri vseh personalnih vprašanjih ravnalo po navodilih in ukrepah naše »Narodne vlade« v Ljubljani. Povdarjamo izrecno, da ni naš namen rekrimirati, ampak samo ugotoviti dejanski položaj in posledice, ki so potem nastale. Dejanski položaj je bil tik po prevratu naslednji: za par kilometrov južne železnice na Hrvaškem poseben specialni komisar s polno močjo delati in ukrepati v imenu glavnega ravnatelja, za vse proge v Sloveniji pa obratno nadzornišvo v Ljubljani — podrejeno v vseh ozirih ravnateljstvu na Dunaju, — torej za proge v Jugoslaviji — dva unika v rokah gospode na Dunaju.

Konsekvenca so se izvajale na vse strani a ne od nas, pač pa od obeh na Dunaju. Uprava na Dunaju ukrepov naše Narodne vlade sploh ni upoštevala,

niti jih sedaj — ne! To je sicer stvar vlade kot take, javnost in celokupno naše gospodarstvo morajo pa na interesirati druge stvari, ki so zelo važne. Prva je internacionalizacija Južne železnice. Kdor je pazno sledil raznim vestem današnjih listov, bode priznal, da so že v novembru 1918 prišle razne brzovajke redno v te liste, da hočejo avstrijski, madžarski, češki, poljski itd. industrijski krogi, da se največja in v prometnem oziru najizdatnejša proga na Jadran — Južna železnica — internacionalizira. V Švicu so poslali enega najboljših južnoželezniških strokovnjakov dr. Fall-a, da vstopi v stik s francoskimi akcionarji in imajočiji prioritet, seveda za javnost v prvi vrsti radi prekarne položaja podjetja, ki z dohodki ne more kriti niti petine izdatkov; v resnici pa je ta mož prav gotovo sondiral teren v smislu dunajskih industrijskih in trgovskih krogov in upravnih svetnikov a la Pantz. Najbrže mu ni uspelo ne eno ne drugo in potem je prišla na vrsto misla plebs — slovenski para. Sem v Ljubljano so po novem letu prišli od glavnega ravnateljstva odposlanci k Narodni vladi, da naj ta predjem, govori se 30 milijonov, na račun kreditiranih vojaških transportov na južni železnici, ker teh transportov slavn Avstrija še ni plačala. To dejstvo govori že dovolj samo zase, a z ulogo je po informacijah v Ljubljani prosilo glavno ravnateljstvo skupno vlado v Beogradu poravnati računa kreditiranih vojaških transportov sklicuje se na značaj podjetja, mednarodne zakone itd. Mi naj bi torej plačali dolgove razpadle Avstrije, rešili podjetje konkurza in poloma, a v zahvalo vodilni gospodje tega podjetja forsirajo z vso vmo internacionalizacijo. Ti gospodje najstrastnejše propagirajo, da se cela južna železnica internacionalizira, oni vidijo v tej rešitvi edini spas podjetja v korist — nemške industrije in nemških mogotcev. Obenem upajo, da s tem obdržijo še nadalje vodstvo podjetja na Dunaju in s tem supremacijo Nemške Avstrije pri podjetju tudi v bodoče. Kaj nam bi ta prisla in kako bi uplivala na naš gospodarski razvoj, si lahko vsak predstavlja, ako pomisli, da bi bili mednarodni tarifi do in preko Dunaja oziroma Budimpešte kolikor mogoče nizki, da bi nemška in madžarska industrija lažje ceneje dobavljala surovine in izvažala izdelke in uspešneje konkurirala, a da bi se vzdržalo ravnovesje med izdatki in dohodki, bi morali biti naši lokalni osebni in tovarni tarifi toliko višji, — torej bi naša domača podjetja in naše potujoče občinstvo plačali profite — nemškim in madžarskim kapitalistom in industricem. Najlepši dokaz, kako se da izžemat, so doprinesli Madžari na Hrvaškem s svojo tarifarno politiko.

Druga tudi zelo važna zadeva je personalno vprašanje. Kakor povdarjamo, je glavno ravnateljstvo dalo pismeno obvezo, da se bode ravnalo po željah in ukrepih Narodne vlade pri vseh personalnih vprašanjih. Ni namen teh vrstic preiskavati, zakaj se ta obljuba ne izpolnjuje, navajamo samo dejstva, ki so več ali manj znana. Glavno ravnateljstvo se na vse kriplje brani prestavitvi nemške razgrajbe in stavkovce iz Maribora. Slovenske južnoželezničarje drže v Avstriji nazaj, pač pa hoče gospod prometni ravnatelj Praschniker eskamotirati najhujše renegate iz Avstrije v naše, seveda najlepše — postaje. Na južnem Tirolskem je veliko slovenskih južnoželezničarjev. Veliko se jih je javilo v Jugoslavijo. Ker imajo Italijani vodstvo v zasledenem ozemlju, ne puste nikomur, da bi se preselili. Če bi torej ti slovenski južnoželezničarji odšli — Italijani so jih hoteli pustiti — bi ostalo premalo Nemcev, da bi vzdrževali obrat — in prišli bi italijanski železničarji — torej škoda Nemcem. Da se to ne zgodi, so nemški predstojniki slovenske uslužbence nalagali, da so slovenski železničarji v Jugoslaviji militarizirani in s tem dosežli, da so ti prošnje za Jugoslavijo umaknili. Glavno ravnateljstvo to podpira — gotovo iz strogo objektivnega stališča! Ravnateljstvo ni teh ljudi v zvezi vsem vpisanim izkazom reklamiralo — da se varuje Nemce politične škode. Narodna vlada je zvišala državnoželezničarjem za Slovenijo dijete in draginske doklade za delavce. Vzlic vsem intervencijam in ulogam g. glavn. ravnatelj niti odgovora ne da — torej je južnoželezničar v Sloveniji slabše plačan kot njegov tovariš na državni železnici. V začetku vojne je uprava Južne železnice preganjala slovenske železničarje in jih je mnogo, ker so bili p. v., odpustila. Sedaj odklanja brez vake motivacije zopetni sprejem. Evo slučajev:

Nekega uradnika so denuncirali; bil je p. v., ravnateljstvo ga prestavi takoj na Gornje Štajersko in v septembru 1914 po trimesečni odpovedi brez vsake preiskave odpusti. Reaktiviranja — ne pripozna — tudi na intervencijo vlade ne. Uradniška aspiranta, ki bi bil moral biti imenovan 1. jan. 1915 asistentom, se, ker je bil iz Kraskot p. v. na Tirolsko prestavljen, kratkoma odpusti. Po prevratu je dočim prišel od vojakov in bil od obratnega nadzornišva v Ljubljani zopet prejet in dela sedaj samostojno eksekutivno službo, obenem je šla prošnja za reaktiviranje — ravnateljstvo ga noče sprejeti, ma ne nakaže plače in na uloge sploh ne odgovori. Poduradniškega aspiranta so prestavili 1. 1914 iz Hoč pri Mariboru kot p. v. v Sp. Dravograd; tam mu nemški gostilničarji niso dali hrane; siromak je tedne in tedne delal 24urno službo ob kruhu, prošil za premešitev, vsled slabe hrane na železcu zbolel in v 14 dneh je bil na cesti. Potem je bil ves čas pri vojakih; po prevratu ga je obratno nadzornišvo sprejelo in dokler se vračajo na Dunaj in v real. goslar

s samo delavsko plačo na eno postajo. Oozpod Praschniker odgovori — ne; tozadevne protuloge — nobenega odgovora. Lahko bi se navedlo še nekaj slučajev. Mogoče bode kdo rekel — to ni mogoče! Kje je vlada, kaj delajo slovenski železničarji, da ne naredijo reda? Vlada ni kompetentna, ker imamo skupno železniško ministrstvo, takozvano poverjenišvo za promet ni ne tič ne miš. slovenski južnoželezničarji pa delajo 24urno službo, da vzdrže obrat vzlic vsem hujškanjem plačanih agitatorjev, proklinjajo razmere in ako se enega lepega dne zgodi, da tudi oni odpovedo delo — potem — bode vpitja nad izdajalci domovine.

V Beogradu se vrše sedaj posvetovanja, narodno predstavništvo je zbrano in bode oziroma mora o vseh vprašanjih naše domovine zavzeti odločujoče stališče. Priznamo, da ni mogoče čez noč vpostaviti ravnateljstva tako velikega podjetja kot je Južna železnica za Slovenijo. Oprekati tudi nihče ne more, da je ta železnica pri nas edina prve vrste, v gospodarskem oziru edino odločilnega pomena za razvoj naše veletrgovine in veleindustrije in s tem gotovo v prvi vrsti poklicana, ali našemu vseobčemu bodočemu gospodarskemu razmahu prinašati ogromne dobičke ali pa nas Slovence gospodarsko popolnoma upropasti. Slovenski uslužbenec so storili in storijo dolžnost od najvišjega do najnižjega, a proti vseobčemu dosedanemu nerazumevanju obstoječih dejstev ni mogoče pri najboljši volji in najhujšemu naporu vseh sil — doseči dobrega uspeha. Narodno predstavništvo ima besedo, to naj brez ozira na desno in levo izpolni svojo dolžnost napram skupni domovini in izda ukrepe, ki so na mestu. Imamo nekaj surogat poverjenišva za promet brez vsakih pravic in kompetenc — tudi brez strokovnjakov. Ustanovi naj se takoj osek železniškega ministrstva v Ljubljani — samo s strokovnjaki, ki bode res odgovarjal potrebi in bode na mestu! To je neobhodno potrebno, ker onih par gospodov, ki sede v Beogradu v železniškem ministrstvu, ne more imeti vplogeda v naše razmere, ker teh razmer ne poznajo. Naj se ne predavica zabavljajne in omalovaževanje. Če smo stvarni in resni, si moramo priznati, da se srske železnice ne morejo z našimi primerjati! S tem nikakor nočemo delati razpora, pač pa edino koristiti najvažnejši skupni zadevi — prometnemu vprašanju celega našega kraljevstva! Za Južno železnico naj se takoj ustanovi že pred meseci zahtevano in ponovno od slovenskih južnoželezničarjev urgirano ravnateljstvo v Ljubljani. Se je čas, da prekrizamo račune raznih — nemških prijateljev naše Jugoslavije — a tega časa je bore malo. Zbrani so naši najboljši možje pod vodstvom obeh naših ministrov v Beogradu, veliko pričakuje naša domovina od njih — mogoče največ slovenski južnoželezničarji, oni stan našega naroda, ki je bil pred in med vojsko najhujše teptan. Ti čakajo pravih ukrepov nestrno, ker od teh je odvisna ne samo njih, ampak celega naroda bodočnost in blagostanje!

Iv. D.

Josip Mihelčič:

Lesna produkcija, industrija, obrt, trgovina in eksport.

Trst, v. marcu 1919.

Čakajo nas velikanske naloge tudi na gospodarskem polju; naša dosedanja gospodarska šibkost je le povečala našo odvisnost. Tudi v bodoče ne bomo prišli do polne veljave, dokler se gospodarsko ne osamosvojimo, dokler ne bomo gospodarsko kolikor mogoče neodvisni od svojih močnih in ljubosumnih sosedov. — Naša domovina je bogata na prirodnih silah, je obdarjena s kar najugodnejšo zemljepisno lego, na splošno — dani so vsi pogoji za gospodarski razvoj.

Premagati bomo morali še velike ovire, ker nam manjka predvsem narodno - gospodarsko naobraženih ljudi, zlasti naraščaja. Pozdravljati moramo zato peščico mož, ki so vzeli to naše vitalno vprašanje resno v pretres.

Moj namen ni ob tej priliki, spuščati se v splošne probleme naše bodoče narodno - gospodarske politike. Omejiti se hočem na našo lesno produkcijo, na to aktivno postavko v našem gospodarstvu. Govoriti hočem danes samo o slovenskih deželah, sicer pa velja vse to v isti meri za vso našo domovino. Iskreno želim, da bi mogel vsaj nekaj koristiti s svojimi skromnimi nasveti pri pospeševanju te stroke, ki naj jo dvignemo z racionalnim gospodarstvom do iste višine in popolnosti, da postane odločilna postavka v naši gospodarski bilanci. Priznati moramo; naša lesna industrija in trgovina se niti od daleč ne da primerjati s trgovino v drugih deželah in nam tudi ne prinaša takega bogastva, kakor n. pr. Švedom ali pa Čehom in drugim narodom.

Predno podam nekaj misli o naši lesni produkciji, industriji, obrti, trgovini, eksportu in o organizaciji za najbližjo bodočnost, hočem na kratko govoriti o naši lastni krivdi, neglede na našo politično odvisnost in politične prepire, prenešene tudi v gospodarstvo.

Naši lesni, kakor tudi drugi producenti in trgovci niso pokazali do-

sedaj prevelike podjetnosti in trgovskega duha. Nočem trditi, da niso bistroumni, ne, oni so preveč konservativni, premalo ekspanzivni in z malim zadovoljni. Pri nas so vkoreninjeni še predsodki o trgovini, češ, tu ni potreba posebnih zmožnosti in izobrazbe, a naše dijaštvo se je posvečalo rajši drugim bolj »gospodskim« poklicem. Pozabiti ne smemo, da je improviziran trgovec narodnogospodarski minus. — Drugi narodi, posebno Angleži in Francozi naj nam bodo v bodoče za vzgled. Tam se posvečajo gospodarstvu in trgovini tudi najposobnejši ljudje, ki imajo svetovni vpliv in ki so pridobili narodu nepregledno bogastva. — Pri nedobro podkovovanem trgovcu in producentu se seveda ekspanzivnost in podjetnost motrita s stališča nezaupnosti.

V najbližji bodočnosti prideta posebno dva važna faktorja v poštev. To sta naše šolstvo in naša organizacija. Poskrbimo v bodoče za strokovno resnično naobražen naraščaj in za organizacijo s sposobnim, strokovno izvežbanim vodstvom, ki naj se zaveda važnosti narodnogospodarskega in socialnega vprašanja našega naroda, z vodstvom, ki naj z dobrimi nasveti, predavanji in izvestji naobražuje svoje člane. Vse to bo najboljši jez proti infiltraciji tujcev v naše gospodarstvo. Tujci so izželi dosedaj veliko milijonov narodnega premoženja, kar sedaj lahko vsaj deloma nekoliko popravimo z nacionaliziranjem tujih podjetij.

Skoro polovica naše zemlje je pokrita z gozdovi, katerim pa na žalost nismo posvečali tiste pozornosti kot po drugih deželah. — Večina in najlepši gozdovi so v rokah nemških feudalcev kot fidejkomisi ali pa v rokah države in cerkvenega fonda. Le najmanjši del je v posesti zasebnikov, ki pa so gospodarili z gozdovi večinoma res neracionalno. Pozdravili bomo agrarno reformo in razlastitev raznih veleposestev, fidejkomisov in fondov; pri gozdovih pa moramo biti previdni, drugače bomo poznali v nekaj desetletjih gozd le še kot luksus, kakor na Francoskem. Nemškem, Italiji itd. Ob priliki razlastitve pride gozd pod državno oblast ali vsaj pod državno kontrolo, ker edino država lahko ravna z gozdovi na najbolj racionalen način. Na ta način bomo tudi dvignili naš lesni prirastek v nekaj letih za približno 30 odstotkov.

Večina naših gozdov ima mehak, in sicer smrekov, jelov, borov in mecesnov les. Izmed trdega lesa, oziroma listnatega drevja pride največ v poštev bukev, manj hrast, javor, breza, topol, jelša itd. Za izdelovanje pohištva pride še v poštev orehov in črešnjev les in v manjši meri drugo sadno drevje. (Krasne listnate gozdove ima Hrvaška in Slavonija ter Bosna).

Naš letni lesni prirastek je znašal v slovenskih deželah pred vojno približno 140 tisoč vagonov, in sicer 80 tisoč vagonov stavbnega (reznega in tesanega) ter 60 tisoč vagonov drv. (Vagon po 10 ton ali 20 m³). V nekaj letih bi se dal ta prirastek dvigniti za okroglo 40 tisoč vagonov.

Pod lesno industrijo in obrtjo razumem predvsem žage, ki pride-ljujejo rezan les, potem izdelovanje pohištva, posebej stolov, parketov, zabojev, sodov, železniških pragov, brzovajnih kolov, lesne volne, lesovine, čreslovine, celuloze, žganje oglja, izdelovanje kopt, obročev, destilacija lesa (aceton), lesene šibice za vžigalice, lesnega lepila, lesenih žrebljev (za črevlje), lesnega cementa itd.

Od vseh strok so najbolj zastopane žage, katerih število znaša v slovenskih deželah približno 2320, od teh je 40 večjih parnih žag. Izrezanega in tesanega lesa smo izvozili pred vojno okroglo 50 tisoč vagonov v vrednosti 4) milijonov kron. Sicer je to ena odločilnih postavk v naši gospodarski bilanci. Zakaj nismo dobili več za ta les, dasi je bila njegova vrednost na svetovnem trgu mnogo večja, in koliko denarja je prišlo pri tem v tuje roke, omenjam bolj spodaj.

Kakor je že razvidno iz števila žag, so te po svoji ogromni večini male vodne žage v posesti manjšega producenta, obrtnika ali poljedelca, ki črpa iz njih največkrat le svoj postranski zaslužek. Za zaslužek pa je pičel, ker so manjši producenti skoraj popolnoma odvisni od tujih kupcev, ki izkoriščajo njegovo nevednost in nesposobnost za trgovanje. Ker je poleg vsega drugega finančno slab in strokovno nenaobražen, so njegova tehniška sredstva jako primitivna, zato se mu tako izdelovanje tudi slabo rentira kljub velikim naporom in dolgem delavnemu času. Kako bomo temu v bodoče odpomogli, posebno če bomo dvignili z racionalnim

stvom lesni prirastek in izdelovanje istega za 30 odstotkov? Predvsem moramo misliti na zboljšanje tehniških sredstev, s katerimi se bo v krajšem času bolj ekonomsko izdelovalo več in boljše. Ali ni bilo škoda, da se je naš les, ki je znan kot najboljši (posebno koroški, potem gorenjski in štajerski) tako površno in neekonomsko rezal. Po cenah ni prišel do veljave kot najboljši les na trgu. Čutimo torej neobhodno potrebo po organizaciji, po skupnem vodstvu, ki naj tehniki in financijem pomaga manjšim producentom ter komercialno vodi vso produkcijo.

Seveda imamo superprodukcijo neobdelanega lesa, toda stremeti moramo za tem, da bomo izvažali kolikor mogoče malo neobdelanega blaga. Ne glede na jako važen pojav, da dobimo namreč za obdelan les najmanj 20krat toliko kakor za neobdelanega, kar bi v zelo veliki meri povečalo naše narodno bogastvo in bi dvignilo blagostanje našega naroda, našega delavca, ki bi si iskal Ameriko v lastni domovini; se moramo tudi zavarovati za slučaj slabe konjunkturi pri neobdelanem lesu, kar bi pomenilo v tem slučaju veliko krizo v našem gospodarstvu. — Tudi ruski in romunski gozdovi se čimdalje bolj intenzivno izkoriščajo. Čutijo smo že konkurenco, a jo bomo še težje občutili. Toda imamo nekaj, kar nam daje prednost pred tema dvema deželama; imamo že industrijo in obrt za izdelovanje finjših lesnih izdelkov, ki jo je treba le razširiti, pospešiti, dvigniti in spopolniti, ker dani so zato vsi pogoji. Trgov za naše blago imamo in jih bomo imeli še veliko. Tujci že vedo, zakaj nam zavidajo našo ugodno lego.

Naša industrija in obrt za izdelovanje pohištva je precej razvita in ni slaba. Gledati moramo, da si ustvarimo še specijalen svoj slog (precejnavanje tujih slogov naj ne enkrat neha), da vzbudimo v našem podjetniku in delavcu umetniški čut in okus. Blago naj bo v vseh pogledih dovršeno in solidno, da si pridobi na ta način kar najboljši glas na svetovnem trgu, posebno v deželah, kamor nismo imeli dosedaj še dostopa pod pritiskom razmer in bojkota proti nekdanji hromi Avstriji. Ne pozabimo, da so angležke in francoske dežele najboljše odjemalke dobrega, dovršenega blaga, in vsled visoke splošne naobrazbe tudi odjemalci z velikimi zahtevami. Slabi izdelki, izdelki v masah bodo v do glednem času podlegali konkurenci tudi vsled rastoče splošne izobrazbe občinstva, kar poveča čut za dovršenost in solidnost. — Pri izdelovanju torej se ne smemo dati zapeljati po napačni teoriji — veliko blaga brez ozira na kvaliteto, ker ta teorija je tudi narodno - gospodarsko napačna. Niti podjetnik, niti delavec ne zasluži dobro pri nesolidno izdelanem, nedovršenem blagu. Prvi mora cene kolikor mogoče nižati, da ne podleže konkurenci gospodarsko močnejših sosedov, zato pa ne more dobro plačevati drugega. Posledica vsega je v bedi živeči proletarijat in nezdružene socialne razmere v našem narodu. Živimo v novi dobi; roko na srce — blagostanje našega proletarijata, našega naroda nam bodi vedno pred očmi! V delavcu, ki živi v slabih razmerah, ne bomo vzbudili veselja do dela, ne bomo vzbudili produktivnih sil, ki so v našem narodu, ne bomo vzbudili v njem ambicij — pasiven delavec je tudi gospodarski minus. — Tudi v narodu samem bomo imeli dobre odjemalce, ako mu izboljšamo življenjske pogoje. Bil bi že skrajni čas, da izginejo iz naših stanovanj tuje, popajzve neokusne draperije. — In naši umetniki, ali ne pridejo tudi oni do boljšega kruha, ali ne bodo tudi oni igrali eno najvažnejši vlog pri razviti in dovršeni industriji? Ni moj namen na tem mestu poudarjati še posebej, kaj pomeni razvoj umetnosti za kulturo naroda.

Gledati bomo morali, da povečamo in pospešimo izdelovanje parketov, sodov, zabojev, kopit in lesne volne. Posvetiti bomo morali več pozornosti izdelovanju lesovine, celuloze in česlovine. Imamo sicer nekaj podjetij za te izdelke na naših tleh, ali ta so v tujih rokah, in naš narod je imel bore malo koristi od njih. Že obstoječa industrija naj pride v narodno posest, a pospešitev naj se kar najbolj podpira in razširi. Tudi izdelovanje drobnarij, ki so bolj ali manj naša specialiteta, naj se podpira. Skoro popolnoma neznan pa so pri nas gotovi izdelki, kot n. pr. destilacija lesa (acetona), ki igra v kemični industriji veliko vlogo, lesno lepilo (največ iz breze) žveplenke, leseni žreblji za črevlje in lesni cement. Tudi ti izdelki bi pri našli narodu nove vire dohodkov, pri tem pa bi izkoristili tudi zadnje lesne odpadke.

Splošno, razvoj naše lesne industrije in obrt bo dvignil, poleg pametne narodno - gospodarske politike, blagostanje našega naroda do visoke stopinje. Nele, da imamo že v lastni državi veliko odjemalcev (Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Bosna, Hercegovina, Srbija itd.) pred vrati so nam južne dežele in orient.

Kakor sem že omenil, smo izvažali letno iz slov. dežel okroglo 50 tisoč vagonov lesa. Ne glede na to, da tudi tega nismo vsega sami obdelali, ker je odpadel lep del dobrička v tuje roke, tujemu producentu, je romala tudi lepa svota šestih milijonov kron skoro izključno v žepe tujih prekupcev. Tem gotovo ni ležalo na srcu blagostanje našega naroda, nasprotno, izkoriščali so njegovo zaupljivost in največkrat tudi njegovo nesposobnost. Tudi temu moramo odpomoči, tudi tukaj bo treba skupno nastopati, tudi tu je neobhodno potrebna organizacija. Vse naše blago spravimo v bodoče tudi sami na trg! Poudarjal bi še enkrat, kar sem že omenil, gledati moramo namreč, da si osvojimo pri novih prijateljskih odnosih z drugimi državami tudi nova tržišča, kjer so nas pod starim, propalim režimom bojkotirali.

Kako naj torej izgleda ta večkrat omenjena organizacija, da se prvič rešimo dosedanjega polovičarstva in drugič, da posameznik ne izgubi preveč od svoje individualnosti, kar se pri modernem gospodarstvu dogaja v čimdalje večji meri pod pritiskom naraščajoče konkurence.

Svetoval bi zvezo vseh producentov in trgovcev z lesom in lesnimi izdelki, ki naj, kakor že omenjeno, s sposobnim in tehnično verziranim vodstvom na čelu povspešuje produkcijo s tem, da deluje v svrhu spolnitve z nasveti in krediti. Pri strokah, ki so še manj razvite in jih moramo absolutno dvigniti in pospešiti, in kjer posameznik ne bi bil finančno dovolj krepak, tam naj vzame zveza dotično stroko sama v roke in režijo.

Da se pa pri eksportu izognemo izkoriščanju s strani tujcev in medsebojni nepotrebnosti konkurenci, in da izrabimo vse ugodnosti na svetovnem trgu, so neobhodno potrebne skupne prodajne centrale. V eksportnih središčih naj bodo centralna skladišča, v kateri naj vsi producenti in trgovci oddajajo svoje blago. Tudi za izvoz po kopnem naj skrbte te centrale, in sicer na ta način, da dirigirajo naravnost po obmejnih stacijah transporte blaga. Na ta način bi ostal doma ves dobiček in bi s tem povečal narodno bogastvo in z njim tudi blagostanje ljudstva.

V podrobnosti uprave in konstitucije te namišljene zveze se za danes nočem spuščati — o tem ob drugi priliki.

Živimo v času nagle evolucije, treba računati z novo razpredelbo moči in oblasti; tudi nižji sloji bodo zahtevali z vso pravico večjih udobnosti. Tistim, direktno ali indirektno interesiranim, pa pripomnim, da ne dvomim najmanj, da si bodo v najbližjem času stali nasproti organizatorično do zob oboroženi: producent, delavec in konsument, pojav, ki narodno gospodarsko ne bo napačen. Ideja starega liberalizma, ki zagovarja individualnost posameznika, je začela propadati, dasiravno ima glavni delež pri dosedanjem gospodarskem in socialnem razvoju sloveštvu. Preko starega liberalizma pa preidemo v novi liberalizem, modern liberalizem — demokratizem.

Novinski pregled.

»Napreč« priobčilo proglas kluba socialnodemokratskih poslancev v Državnem večin delavskemu ljudstvu v jugoslovanskih pokrajinah. Izjavlja, da prva in poglavitna je potreba po kar najhitrejši konsolidaciji nove države in čim bistrše obnovi gospodarskega življenja. S tega vidika smatra sodelovanje v centralni vladi za še uместno. Klub vidi v najhiteri demokratizaciji državne ustave in vseh poganjavno uprave ter v čim hitrejšem sklicanju konstituantne bliznco do konsolidacije in najzanesljivejši predpogoj za uspešen boj delavskega razreda za socializem za življenje. Zahtevalo uvedbo republikanske oblike za državo, odklanjajo pa vsako nasilje in stotok na stališče parlamentarne demokracije prepustilo ureditve tega vprašanja svobodni odločitvi ustavotvorne skupščine.

»Tagespost« z velikim veseljem pozdravlja vest o odpravi blokade in o dnevnem dovozu 3000 ton živil iz inozemstva pa pravi: Ne samo našo usodo, marveč usodo vse Evrope treba rešiti sedaj z modro politiko. Ako se pogrezneta Nemčija in Nemška Avstrija v boljševiško anarhijo, kaj čaka potem entente? Nikdar bi ne mogla spraviti sedov svoje smare, marveč bi postavila na kocko vse pridobitve in bi se izročila boljševizmu. Ne samo sloveštvo, ampak tudi razum je odločil nam v prid.

»Primerke« Novine« píšejo, da bo Italija postala nova Nemčija. Italija je stremila in stremi za tem, da bo gospodarica Jadranskega morja, da dobi ključ proti Sredozemskemu morju in na oceanu. Za gospodarstvo na Jadrani je

potrebna močna mornarica in silna vojska. Tu treba volati, strahotiti, bati, torej pristati na otokov in to isto ne samo v Dalmaciji, nego tudi v Istri, Dolenjski, kar tri, da ima interese tudi v Mali Aziji, interese, ki so jih Italiji prisilne tudi veljavati. Ko se Italiji odloči o usodi narodov, malih in grobnih, Italija bo bit v veljavni na morju in na suhem. Hoče, da bo zatvarjala dve morji sedaj, ko se Wilson bori za svobodo morja. Ali ne preži nevarnost nove Nemčije pod imenom Italije? Ako entente vsestrane italijanskim zahtevam ustvari nevarnost, nevarnost, da bi se vrnil v predvojni čas, samo da bi si dve državi, bivši zaveznici proti ententi, zamenjali ulogo.

»Osvetovator« Trieste« je priobčil uradno vest, da je tržaški guverner dovolil nekemu Obliku, da sme svoj priimek izpremeniti v Belgrano. Sovnistična »Nazione« v Trstu pozdravlja z navdušenjem italijanskega Oblika, trdijo, da je do duhovniki, ki so bili Slovenci, izpremenili mnogo italijanskih priimkov. — Res je ravno nasprotno. Italijanski duhovniki v primorskih deželah so izpremenili marsikak slovanski priimek, izpremenili so jih nam po o kr. uradih, po šolah, sploh ker so morali in jim dali italijanske lice. Travani je postal Travani. Maran Marani. Battil Battigi. Ceian Ciani itd. Ker sedaj izpremenjajo priimke v Trstu, je to isasen dokaz, da Trst niti s daleka ni tako italijanski kakor kriče italijanski imperialisti, marveč da je slovanska moč v Trstu trdna in obilna pa je tudi tako-le političnoizvajanje ne bo zadržilo.

»Slovenec« priobčilo pismo iz Beograda, ki govori o političnem položaju. Pravi, da prvotni, a le trenutni živahnosti v parlamentu je sledila takoj mrtva sezona. V poslanskih krogih vlada velika nezadovoljnost radi nedelavnosti, h kateri je obsojen parlament vsled negotovosti, kateri mandati so veljavni. To nezadovoljnost zvišuje še neznanost, draginja in tako se množi. (1) narodnih predstavnikov, ki so prišli polni idealizma in najlepših načrtov, na tistem letuza domotožje. — Kdor misli na dom, naj ostane rajši doma, kdor hoče delati v predstavnstvu, vstaja v Beogradu.

»L'Adriatico Jugoslavac« se peča v svoji drugi številki s splovom sovražstva Gabriele D'Annunzia. Pesnik D'Annunzio govori in pote proti Jugoslovonom pa se ozirajo tako daleč, da rabi »parole da ostreba, kakor mu očita list. Obširno je obdelano vprašanje Reka, živahna je polemika glede italijanstva »Juliske Benečice«, sloh se list spretno in resno bori za naše pravice proti italijanski laži in zablavljalosti. »L'Adriatico Jugoslavac« izhaja v Zagrebu.

»Samoprava« je priobčila članek »Srbija i Grčka, kjer posega v bole v letih 1912 in 1913. Govori o zvezah, uspehih in razočaranju na podlagi dosedanjih dogodkov zaključuje: Kadarkoli sta bili skupaj Srbija in Grčka, sta imeli samo uspeh. To je bilo leta 1913, to je bilo sedaj v jeseni 1918, ko je bil bolgarski dušmanin primerno kaznjen. Mi smo naižloblje uverjeni, da se bo ta politika tudi nadaljevala z obeh strani. Nikakana intriga tu ne bo mogla niti najmanj škoditi.

Politične vesti.

JAVEN SHOD JDS. NA VRHNIKI.

— JDS. priredi v nedeljo 16. t. m. ob pol 3. popoldne na Vrhniki javen političen shod. Na shodu poročajo podpredsednik deželne vlade dr. Gregor Zerjav o splošnem političnem položaju. — Shod se vrši na dvorišču gostilne Mantua, v slučaju slabega vremena pa v dvorani vrhniškega »Kino«.

ITALIJA ODPOKLIČE SVOJEGA ZASTOPNIKA IZ BEOGRADA.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Beograd, 11. marca. Iz Pariza poročajo, da je italijanska vlada sklenila, odpoklicati svojega zastopnika iz Beograda. (Doselej je zastopal Italijo v Beogradu chargé d'affaires g. Galante.)

VESTI O ODSTOPU KRALJA PETRA SE DEMENTIRAJA.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Beograd, 11. marca. Iz Pariza poročajo, da prinašajo pariški listi vesti, da bi kralj Peter takoj po slovesni otvoritvi Narodnega predstavništva odločil krono. V krogih naše delegacije se te vesti odločno dementirajo kot prerane.

LJUBLJANSKI INCIDENT PRED MIROVNO KONFERENCO.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Geneva, 11. marca. Ljubljanski incident« še vedno vzbuja v krogih pariške konference veliko pozornost. Na zahtevo Italije je bila poverjena zadeva posebnim štiričlanski komisiji, da jo preišče.

ZUNANJEPOLITIČNI POLOŽAJ SE JE ZA NAS POSLABŠAL.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Geneva, 11. marca. Naš zunanje-politični položaj je postal izredno težak. Francija se je postavila popolnoma na stran Italije, ker je znala italijanska diplomacija izredno spretno doseči funkcij med italijanskimi zahtevami proti Jugoslaviji in francoskimi zahtevami proti Nemčiji. Anglija je nam sicer prijazna, vezano se pa čuti še vedno po londonskem dogovoru. Le Amerika vztraja v svoji objektivnosti. Pri njej smo pridobili zlasti s tem, kar je Italija odbila naš predlog o razsodišču. Naša mirovna delegacija je odločena dati Antanti še nadaljne dokaz, da ne zahtevamo ničesar tujeza, ampak samo to, kar nam kre. Predlagala bo zato plebiscit v vseh pokrajinah, ki so sporne med nami in Italijo, očistoma med nami in Romunijo.

SEJE NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Beograd, 11. marca. Jutri ob 10. popoldne bo formalna seja Narodnega predstavništva, v kateri bo predložil verifikacijski odbor svoje poročilo. Po poročilu se bo razvila verifikacijska debata. Pričakuje se, da bo potekla hitro in mirno. Na četrtkovi seji bo izvolilo predstavništvo predsedstvo. Komisijni predsednik profesor Draža Pavlović bo izvoljen skoro gotovo soglasno. Prvi podpredsednik bo Hrvat iz Demokratskega kluba. Klub je nominiral za to mesto dr. Rojca, ki je pa vsled bolehnosti odklonil izvolitev. V poštev pride sedaj dr. Kukrić in dr. Mažuranić. Drugi podpredsednik bo Slovenec iz Jugoslovanskega kluba dr. Jančević. Obenem bo izvoljenih 7 tajnikov Narodnega predstavništva, in sicer od vsake večje stranke po en tajnik. V petek ne bo plenarne seje, ampak bodo imele seje posamezne stranke, popoldne pa se bo vršila seja načelnikov posameznih strank. — V soboto bo slovesna otvoritev Narodnega predstavništva s prestolnim govorom regenta Aleksandra. Takoj po prestolnem govoru bo izvoljen adremsi odbor, ki bo izdelal odgovor Narodnega predstavništva na regentov govor. Načrt adrese bo predložen že ponedeljkovi seji in bo tvoril podlago za adresno državo. Nujno potrebno je, da se pokaže v tej debati popolna enotnost in vprašanju državne in narodne združitve. Debata se mora obrniti v tem oziru vseh nasprotij. Petkova konferenca načelnikov strank bo sklepala o načinu, kako se najlažje doseže ta cilj. Po adresni debati bo sprejelo Narodno predstavništvo najbrže novi poslovnik, ker se je dosedaj pokazalo, da poslovnik srbske skupščine ne odgovarja povečanim potrebam tako velike in važne korporacije, kakor je Narodno predstavništvo. Takoj po sprejetju poslovnika se bo vršila tajna seja Narodnega predstavništva, ki bo razpravljala o zmanjšanju političnem položaju države SHS. Na nadaljnjem programu tekoče sešije so še začasna ustava, agrarna reforma in razna prehranjevalna vprašanja.

DELOVANJE DEMOKRATSKEGA KLUBA U VERIFIKACIJSKEM ODSEKU.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

Beograd, 11. marca. Verifikacija je prvi politični uspeh Demokratskega kluba. V obeh slučajih, v katerih je bil klub interesiran, je dosegel popoln uspeh, čeprav je imel samo tri zastopnike izmed 9 članov verifikacijskega odbora. V vprašanju glede zastopnikov Vojvodine je prišlo skoro do direktne spopada s staroradikalci, ki so pa v zadnjem hipu popustili, ko so uvideli, da je večina proti njim. Tako je prišlo do kompromisa glede Vojvodine. Vojvodina ima 24 mandatov, od teh je verifikiranih 21, 3 mandati pa so odstopili JDS, ki bo imenovala svoje člane naknadno. Vojvodina ima torej v narodnem predstavništvu 12 radikalcev, 4 socialistov, 4 bunjevce, 1 Čeho - Slovaka in 3 demokrate. Mandate teh treh demokratov je hotela uzurpirati staroradikalna stranka, JDS pa je dosegla popoln uspeh. Njen klub se torej poveča za nadaljnje tri člane, od 82 na 85.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Odstop voljnega ministra. (Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.) Beograd, 11. marca. Kakor izve naš poročevalec, bo volni minister general Ratić, ki je že dalj časa bolehen, v kratkem odstopil. Mogoče je, da bo podal svojo demisijo že tekot jutrišnjega dneva.

Spomenica slovenskih profesorjev sloveštva ministrstvu. Beograd, 11. marca. Slovenski profesorji so izročili naučnemu ministru spomenico, v kateri zahtevajo izenačenje svojih plač s plačami drugih državnih uradnikov. Na predlog naučnega ministra dr. Davidovića je ministri svet sklenil, da ugodi tej zahtevi in izvede izenačenje s tem, da nakaže profesorjem primerne doteke.

Neodrešena domovina.

KAKO SO OBOROŽILI STAJERSKI NEMCI PREBIVALSTVO NA NAŠI SEVERNI MEJI.

Točka XI. pogodbe, ki jo je sklenila deželna vlada za Slovenijo s štajersko deželno vlado, določa, da se razorožiti prebivalstvo na ozemlju med demarkacijskimi črtama na štajerskem. Po zapisniku, ki so ga po razoroženju sestavili obojestranski zastopniki dne 24. svečana t. l. v Arnožu, se je oddalo v Halbenrainu 208 pušk s opremo in približno 14.000 nabojev, v Spodnji Furki 425 pušk z opremo in približno 11 do 12.000 nabojev, v Gosdorfu 301 puško s opremo in približno 82.000 nabojev, v Strussu 1 strojnoico, 31 pušk, približno 2500 nabojev in 20 ročnih granat, v Arnožu 4 puške in v orožniškem okolišču Arnož 3 puške in 17 ročnih granat, skupaj tedaj 1 strojnoico, 972 pušk, med 60.000 nabojev, 247 ročnih granat in 84 ročnih nabojev.

NEUČUVENO POSTOPANJE ITALIJANOV Z NAŠIMI LJUDMI.

Ljubljanski, ki je ubežal iz kraljevskega taborniškega pripevoda: »Dne 21. decembra 1918, sem se hotel odpraviti iz Divrže domov v Ljubljano. Potnega lista nisem imel. V Ljubljano se me prišlo karabinerji, me ločili v čakalnico, kjer se me takšno preiskali. Pri meni so našli 794 K. Od tega semka so mi vzeli 700 K, nadalje dva stala prutana in srebrno uro, ključ, tuma, da sem proti temu naslovljen, da preiskoval. Razve tako, kakor sem, se

je godilo drugim sopotnikom, katerim so jemali imovino in dragulje. Potrdila o vzetem denarju niso dali ne meni, ne drugim. Popolnili so me natančno in mi obljubili, da dobim vse to zopet nazaj. Po končani preiskavi so mene in še nekatere druge vilenili v železne verige ter nas odpeljali v neko barako, kjer smo čakali na vlak. S prvimi vlakom so nas potem vilenjene kot kake rasbojnik odpravili v Trst. Bilo nas je nad 30 oseb. V Trstu so nas peljali do nekake urada in od tam brez vsakega razlaganja na postajo in od tam s vlakom v Krmin, kjer so nas internirali v barakah. Z nami so zelo slabo ravnali. Barake so bile zelo umazane, spali smo na tleh na slami, od blata onesnaženi. Ušli te kar mrgolelo. Kljub silnemu mrazu niso nič zakurili. Dnevno smo imeli določeni dve uri za isprehod po dvorišču. V vsaki baraki nas je spalo po 35—40 oseb. Vse čas odkar sem bil interniran v Krmini, se nisimo preoblekli, ne umili. Čistega perila nismo dobili, vode je komaj zadostovalo za umivanje. Nahašali smo se v groznem položaju. Za hrano smo dobivali: zjutraj skodelico črne kave brez sladkorja in kosček kruha, popoldne in zvečer pa nekoliko riža. Ta hrana se ni niti enkrat spremenila. V baraki, v kateri sem se nahajal, je bilo največ Spod. Stajercev, Tržačanov in Gorenjcev, vsi so bili internirani vsled tega, ker so hoteli brez dovoljenja iti čez demarkacijsko črto. V tej baraki se je nahajal tudi neki Spod. Stajerc s imenom Anton (Primka ne znam). Ta je že deli časa bolehal in 27. februarja t. l. na umazani slami umrl. Ponosi so ga laški vojski odnesli kot psa iz barake. Pustili so ga hlo vrata odprta in to priliko sem porabil, da sem ubežal. Tako postopajo Italijani s našimi nevarnimi brati onkraj demarkacijske črte. Toda spomniti naj si, da pride dan plačila za vse krivice in trpljenja, ki smo jih morali pretrpeti in še trpimo v laškem suženstvu! P. P.

Obiščinski zastop v Kobaridu razpuščen. Lahki so se dolgo časa trudili, da bi pridobili Kobaridsko polnomočno zase ter bi bili med vsehlikim »Caporetto« o nostrac. Vse priljubljenosti in oblikar, trenutno groženje in namizavanje, ni dalo zaželenega sadu in tako je končno obupala laška okupacijska oblast nad Kobaridom in razpustila obiščinski zastop ter postavila za uravnilteža občine svojega komisarja. Kobaridci so dobri, previdni, trdni ljudje, ki bodo tudi »komisarjat« hladno pretrpeli.

V Logatcu je okoli 12.000 laških vojštan. Sedaj uvažajo v Logatcu tudi laške trgovine. Nekli domači trgovci le moral sprazniti svoje prostore in jih dati na razpolago Lahu. Otroke silijo z laštino, s pomarčami in rizeh tim jo hočejo vcepiti in z vsiljki sevrjiva il re. evriva l'italia! Vojštan je povečal vse polno. Nekemu Logatčanu je bil padel v gostilni »Bike« po nesreči na nekake laškega volaka. Radi tega je nastala velika preiskava in par ljudi pride pred vojaško sodnijo! — Tako stvari da bi ostale nemeščevane!

Slovenski svet.

Prod boljševikom. LDU Stockholm, 11. marca. (Brezlično.) Kakor javlja »Tidning«, so se strnili Letonci in Litvanci v eno samo fronto proti boljševikom.

Prava sila. LDU Praga, 11. marca. (Brezlično.) Najnovejši šteje prebivalstva na Moravskem kaže v splošnem prirastek čeho - slovanskega in zmanjšanjem nemškega štivila. V desetih mestih so našli 129.000 (prej 75.000) Čehov in 78.600 (prej 132.000) Nemcev. V Brnu, Olomucu in Moravski Ostravi je večina prebivalstva češka. Število čeških dijakov se je več kot podvojilo.

Ljudske šole na Slovaškem. LDU Bratislava, 11. marca. (Dun. kor. ur.) Dne 24. t. m. prične na Slovaškem ljudske šole, pri katerem bodo sodelovali češko - moravski učitelji.

Zavezniki.

Sistemno pustošenje. LDU Bruselj, 11. marca. (Brezlično.) Vsa dan pride tu na sled novim činom nemškega sistematičnega ropanja in pustošenja belgijskih in francoskih fužin ter tvornic. Osnovan je bil ad hoc nekaj »konsorcijski demolarcijski, ki se je podrobno bavil z načrti o zidanju in opravi velikih francoskih in belgijskih fužin ter imel zasnovan natančen inventar vseh gospodarskih pripomočkov teh dveh narodov. Konsorcijski je bil odgovoren nemškemu volnemu ministru, ki mu je podelil veliko privilegijev, med drugimi, da isčrpa v svojo korist razprodajo francoske in belgijskega materiala. Obstojal je iz več kot 3000 članov, katerim se je plačevalo po kakovosti dela 25 do 50 mark dnevno. Od meseca do meseca se je množilo sistematično pustošenje tvornic, katera je odredel običajno poveljnik.

Kupnja. LDU Chiasso, 11. marca. (OTU.) Francija in Italija sta se baje zednili glede teritorialnih zahtev. Vsa tak trdi pariški korespondent »H. ala« »Secolo«. Italija ne bo napravila nobenih težko francoskim zahtevam. Tudi Anglija in Francija sta prišli do sporazuma. Kakor »Secolo« nadalje poroča, pripravljajo domači listi italijanske občinstvo, da se hoče Italija odreči skupini otokov med Kreto in Malo Azijo, to je Dodekanezo. Te otoške skupina bo pripadla Grčiji.

Alasac - Lorraine. LDU Strasbourg, 11. marca. (Brezlično.) Povodom vsaditve »Drevesa svobode« je bilo tu v nedeljo veliko slavje, katerega se je udeležilo skoraj vse prebivalstvo iz okolice. Prisostvovali so slavju tudi okrajni uravritelji Blatnot in namestnik poveljnika generala Hirschauerja, kapitan Ruby.

Nemčija se razoroži. LDU. Paris, 11. marca. (Dun. kor. ur.) Navrhni vojni svet je v večeršnji seji na izjavil, da bo nemška vojska definitivno sklenila razorožitev Nemčije. Nemčija ima imeti samo 100.000 moč, ki so rekrutirani za dobo 12 let; obdržati sme tudi primerno število tonov, strojne in puške, katerih število je tudi določeno. Nemčija mora ometiti svoje vojaške zaloge in ne sme imeti nobene vojne mornarice. Tudi sme obdržati nekaj letal. Vse material na in strojivo, ki so v vojni zahtevane, mora razorožiti.

vašne stvari na programu. prosimo
polnošteviline udeležbe! — Odbor

Kultura.

»Strahovič« Ljubljana je sedaj tako srečna, da ima dvoje gledališč in lahko deli opero od drame. To ni samo s tehnične strani dragoceno dejstvo, priložnost posejanja gledališča se je podvojila. Da so pri »Strahoviču« zvezo ravno lože od praznobe, je žalostno in značilno za današnje kinematografske čase. Pa še eno: Konzorcij mora energično poskrbeti za to, da zavlaži v gledališčno disciplino. Ako je drugod — v Pragi, na Dunaju itd. — določen začetek na 8 uro, tedaj tudi začnejo ob 8 uro, točno. Ker je Ljubljana manjše mesto, še nikakor ne sme biti vsled tega dovoljeno, da bi se naše dame sipale na po otvoritvi predstave najbolj v dvorano, celo v parter. Nekateri so prišli nekako proti koncu prvega dejanja, miru pa ni bilo vse čas. To je pomamljanje resnega umevanja igre; drugod morajo taki ljudje kratkoročno počakati do konca dejanja, suniti ako se zamudili; tukaj pa se je celo gledališki slog sprehatel med dejanjem po parteru ter zakasnelim pridno delil mesta. Enkrat dvakrat naj se začne točno, vstop med igro naj se ne dovoli prihodnjim, pa bodo ljudje že prišli, ako jim je izre mar. Za lepe bluze pa zadostuje biokasijati nekateri menda iz trmočlavo-šči, ker se drugi branilo s sikanjem. Ubog pa je izlazelec in ubog je poslušalec. Še o »dišakem« parterju. Mislim, da prodajajo »dišake« stotiča, dokler se kdo oglasi: drugače bi ne mogla nastati taka gneča. Suvanju in conanju pa ni potem ne konca ne kraja. Tudi tukaj mora biti število mest omejeno, kakor povsod drugod in mir bo nastal. V predelku pa se naj prireajo dišake predstave, da pride tudi mladina v gledališče. In za tiste, ki so prišli k »Strahoviču« da bi se smeali — neko občinstvo preži namreč samo na to — je edina rešitev bio; čemu se tlačijo semkaj? — d.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče. V sredo, 12. t. m. ob 8 uro: »... ulica štev. 16« uradniška predstava izven abonementa. V četrtek, 13. t. m. H. Ibsena »Strahovič« za abonement »C«. V petek, 14. t. m. ostane gledališče zaprto. V soboto, 15. t. m. ob 8 uro: »Revolucija svatba« izven abonementa. V nedeljo, 16. t. m. ob 8 uro: »Revolucija svatba« za abonement »A«. Operno gledališče. V sredo, 12. t. m. ob 8 uro: »Mamselle Nitouche« izven abonementa za deželane. V četrtek, 13. t. m. ob 8 uro: »Bohemec« za abonement »A«. V petek, 14. t. m. ostane gledališče zaprto. V soboto, 15. t. m. ob 8 uro: »Slovaška princeska« za abonement »A«. V nedeljo, 16. t. m. ob 8 uro: »Slovaška princeska« izven abonementa.

Clemenceau v Ljubljani. Doslej smo bili prepolni z nemštvom, posiljal pa nam bo kreniti v bolj zapadno smer. Naše razumstvo se je tem lažje vdajalo teutonstvu, ker smo bili z njim v neposredni svesti. Malo težje polje spočetja s francosko, če radi razdalje. Obojestranske podjetnosti bo treba v svrhu zblizovanja, zlasti pa bo morala krava k jaslim (sit venia), ako boče prežvečiti veliko duševno zalogo od Cantène de Ste Enliffe do Barbussovoga Le Pen. Zastran Francozo smo lahko zadovoljni v tem oziru; v tork večer smo doživeli še drugi nastop rojakov od grrrande nation. Dočim je bila prva dopoldanica v gledališču svečano - silajna, se je zdelo smojna prireditve skromna, pa morda bolj koristna v nekem pogledu. Pojava vseučiliškega profesorja Jomarda iz Bordeaux na njegovih poti v Zagreb pred manj ko dvakrat stoglavno množico v Narodnem domu, je brez dvoma vplivala vzpodbudno na začetnika. Govor se je namreč sula od prezanem predmetu, g. Clemenceauja. Sprito počasnega tempa so mu prisotniki dokaj zvesto sledili. Predavatelj je v kratkih, jasnih potezah orisal velikega sodobnika po fizični in moralni strani, predvsem pa poudaril zasluge mladostnega starčka za srečen izid svetovne borbe. George Clemenceau je bil tisti, ki je pospešil največ odobritev splošne triletne vojaške službe. Po l. 1914. smo ga spremlili po strelnih tarh, kjer je obiskoval z enako ljubeznivostjo častnike, kakor možstvo. Nadziral je njih posel vse do najbolj opasnih mest. Postavil vojni minister je hodil neovirano med sloveč »polusi« (kosmati, to je vojaki), posebno pa se je do podrobnosti posvetoval osebno z generali. Ko je Svaba nagradil strahoviti divizij za odlično prebitje, ni Clemenceau izgubil zaupanja, marveč vedno dobrovoljen in dobronaden delal na vse kriplje, da prestraže udarec in tako reči dom in svet. Sprito svoje priložnosti je pravzaprav dosegel vse, kar je smrtniku dano na zemlji: brez občutnosti se trudi za svoje, osobito mu je na srca bodočnost opustošenih krajev. Prihujben je ta »najmlajši mož Francije« ko maločko, domači »polusi« so ga vselej navedeno posredovali, enako tudi Angliji, katera je nagovarjal v gladki britanski. Po navdušenem plosku je izprožil krepko besedo iz gostov sodrug (oba častnika v kroju) in počrtal nauk, ki ga izlu-

stis iz Clemenceaujeve odlične znanstvene, pravične bitnosti in končal s željami na prosep in procvit južnemu plemenu slovenskemu. — P. S. V. splošni blagor naj bi se pristop ob silnih prilikah omogočil vsakomur, ki je zmožen in se zanima. A. D.

Društvene vesti in prireditve.

Društvo poštarjev in poštnih odpravnikov obojega spola za slovenske ozemlje, posvilija načelnike razrednih poštnih uradov iz Štajerske, Koroške in nečlane iz Kranjske, da pritrjavljajo pristop k stanovski organizaciji. Uspehi, ki so se dosegli, so vidni znak velikanse moči organizacije. Le v skupnosti je moč in sila. Vsakdo, ki se ni član, naj priavi svoj pristop po dopisnici tistištvu društva Ljubljana 4.

»Sokol« v Slov. Bistrici priredi po 4letnem odmoru zopet v nedeljo, 16. sušca t. l. ob 8 uro popoldne v Narodnem domu občni zbor, v katerem bo govoril brat Albert Planer o dosedanjem delovanju in dr. Irgolič iz Maribora o zgodovini in nalogah Sokolstva. Po zborovanju pa je prosta zabava s petjem in šaljivo pošto. »Sokol« bo imel ravno po spodnjaštajerskih mestih, kjer je doslej gospodoval tuji živeli, izvršiti ogromno preporodno delo, zato prosimo vse rodoljube iz mesta in okolice, da pridno agitirajo za častno udeležbo vseh Slovencev posebno pa naj pride mladina.

»Glasbene društvo« v Zagorju ob Savi ponovi v nedeljo 16. sušca ob 3 uro popoldne v Sokolskem domu operko enodejanko »Potepuh pred sodnjico« ter Jak. Alešova veseloigro v enem dejanju »Eno uro doktor«. Sodeluje, kakor vedno društveni sekstet na lok. Vabimo domačine in okoličane, če si hočejo privoščiti par ur nepriislene zabave, da posejito to prireditve. Čisti dohodek gre, kakor običajno pri dramskih prireditvah, za Sokolski dom.

Gospodarstvo.

ZA REDNO IN PROTI ZAKOTNI TRGOVINI.

Dobili smo in priobčujemo neizpremenjeno: Trgovci pozor! Proti veržno kupčijo. V zadnjem času kroži po deželi okoli polno krošnjarijev, takozvanih »Hauzirarijev« adjustriranih s koši in nahrbtniki, kateri se pečajo s prodajo raznega manufakturnega blaga, sukana, mila, tobaka, franka, kave, vizigale, čaja, kvasa itd. Vsek hlapec, potepuh in lenuh se danes že peča s trgovanjem, bolj rečeno s veržno kupčijo. Trgovci na deželi ne dobi iz tovarne ne vizigale, ne franka, kvasa itd., ali pa v prav majhni množini, med tem ko ti krošnjariji tako stvari, pr. kvas po deželi po nevarno odedrskih cenah razpečavajo ter zahtevajo za kar 1/4 kg kvasa 30-40 K. vizigale majhno škatico 1 K itd. Kje torej taki ljudje blago dobivajo? Trg. društva se pozivljajo, da posvetijo vso pozornost na taka, trg. stanu nasprotujoča in škodljiva dejanja, skrajnai čas je že, da se tako verženo strogo zasedeje in korenito zatira, dolžnost trgovcev na te, da se take elemente takoj prime in ovi- diti najbližji orožniški postaji, brez- dvomno ti ljudje niso upravičeni in zima- niki nikakih oblastnih dovoljenj za izvrševanje teh poslov, prišlo se bo na tak način tudi do marsikateroga ukra- denega blaga, našo vlado pa prosimo, da ukaže orožniškim postajam, da se taki veržariji polove, ter uniči »akotne kupčije, le na tak način se zamore priti zopet enkrat do tako željne pošte- ne in realne kupčije. Jugooslovaški listi se naprošajo, da ta članek ponatisnejo.

Svobodna trgovina v inozemstvu? LDU. Basel, 11. marca (Dun. kor. ur.) »Basler Nachrichten« poročila iz Londona, da je iz Basla dospela londonski borzi vest, da je baselska borza napovedala svobodno trgovino za mesec april.

Švicarski eksport prične LDU. Bern, 11. marca (Dun. kor. ur.) Švicarska brzojavna agencija doznava iz dobro poučene strani, da se bodo nabrže že v dveh tednih zmanjšale eks- portne ovire glede švicarske industrije, morebiti pa tudi popolnoma poneha- le. Formalnosti tranzita proti severu se bodo še dni olajšale.

Vremensko poročilo.

Vilna od nočnega 2002 Srednji vrtili štev. 700 mm

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
11	2. pop.	742.4	13.3	sl. jv.	jasno
	9. zv.	741.5	8.1	brezvetr.	-
12	7. zj.	740.3	0.3	sl. jz.	megla

Padavina v 24 urah mm 0.0, zjutraj slana. — Srednja večerajša temperatura 7.4°, normalna 3.0°. — Vremenska napoved za jutri: Lepe, mirne, pomladanske vreme.

Najnovejša poročila.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

INTERVENCIJA PODPREDSEDNIKA DEMOKRATSKEGA KLUBA POSL. GOSP. ADOLFA RIBNIKARJA V ZADEVI ŽIROVSKE OBČINE.

Beograd, 11. marca. Podpredsednik Demokratskega kluba, poslanec Adolf Ribnikar, je interveniral včeraj pri notranjem ministru Svetozarju Pribevičevu v zadevi občinskega odbora v Žirah. Ribnikar je vložil protest proti postopanju ljubljanske deželne vlade ter zahteval, da se zadeva nemudoma preišči in se odstrani dosedanj občinski odbor.

Poročila ljubljanskega korespondenčnega urada.

POLOŽAJ NA SEVERNI MEJI.

LDU poroča 12. marca dopoldne iz uradnega vira: 10. t. m. so med 8. in 9. uro zvečer Nemci ustrelili nekolikokrat iz pušk na naše postojanke pri železniškem mostu, jugovzhodno pri Dulah. Naši niso odgovorili. 11. t. m. je letel nemški aeroplan preko Velikojvca in metal letake. To je bilo približno ob 11. dopoldne. Okoli 7.30 popoldne so pričeli Nemci streljati iz pušk na naše mostišče pri Dulah. Naši so bili primorani odgovoriti, pri čemer se je razvil ogenj na obeh straneh tega odseka. Med 8.30 in 9.30 so Nemci izstrelili 9 strelcev iz topov. Naše topništvo ni odgovorilo. S tem postopanjem so Nemci zopet kršili premirje.

TRBOVELJSKI RUDNIK POD DRŽAVNIM NADZORSTVOM.

Ljubljanski dop. urad poroča dne 11. marca iz uradnega vira: Vseled zahteve delavstva Trboveljske premogokopne družbe, kakor tudi ker obstoja sum, da družbina uprava sistematično znižuje produkcijo premoga, je danes vladna komisija pod vodstvom podpredsednika deželne vlade dr. Žerjaya ob sodelovanju poverjenika za socialno skrbstvo Prepeluha ter rudarskega nadsvetnika Pirnata na lica mesta v Trbovljah zaslišala delavstvo ter si ogledala delavska stanovanja in dnevni premogokop. Premogovniki Trboveljske družbe so se z današnjim dnem stavili pod državno nadzorstvo. Glavna razprava, kjer bosta zaslišani obe stranki, bo v Ljubljani dne 20. t. m., nakar bo vlada mogla skleniti končne ukrepe glede Trboveljske premogokopne družbe.

Telefonska poročila z Dunaja.

ZNANI OGRSKI POLITIK PRINC WEN- DISCHGRITZ USTANOVIL V SVICI NOVO KORESPONDENCO. Dunaj, 11. marca. Znan ogradski politik Ludvik princ Windischgritz je ustanovil v Carinju novo korespondenco pod naslovom »Agence Centrale« s akcijnim kapitalom 600.000 frankov. Ta korespondenca naj deli proti prikopitvi Nemške Avstrije k Nemčiji in za nekako podonavsko federacijo. To vesi prinaša dunajska politična korespondenca v dolgem uvodniku, v katerem razpravlja o namenih in ciljih tega ogrskega politika.

CENI SE BODO UDELEŽILI VSE VOLITEV NA NIŽJE AVSTRILSKEM.

Dunaj, 11. marca. Češko - slovaški narodni svet za Nižje Avstrilsko je izdal v vseh feških večernih listih oklic, v katerih pozivlja Čeha, da prično s intenzivnim delom za pripravo volitev v dunajski občinski svet in za vse korporacije na Nižje Avstrilskem. Za vse te korporacije bodo Čehi postavili svoje lastne kandidate.

FRANCOSKO MNENJE PROTI PRIKLOPITVI NEMŠKE AVSTRIJE K NEMČIJI.

Bern, 11. marca. Od francoske strani se dela s vsimi močmi proti prikopitvi Nemške Avstrije k Nemčiji in se obeta, da naj pride Nemška Avstrija pod protektorat Zveze narodov, vlad česar bi dosegla velike gospodarske zgodnosti in pa vsaj delno oprostitev vojne odškodnine.

ITALIA ZARTEVA POPOLNO RAZOROŽITEV SVOJIM SOSEDOV.

Lagano, 11. marca. »Secolo« poroča, da je Italija pri obnovi premirja zahtevala, da se vsi ajeni sosedi ob mejah popolnoma razorože in sicer zato, da bo tudi italijanska armada lahko demobilizirana. Tudi se hoče s tem doseči to, da bi bila Jugoslavija vsled popolnega razoroženja primorana se podvreči sodbi pariske konference.

BREZPOSELNOT IV POMANJKA NJE DELAVCEV NA DUNAJU.

Dunaj, 11. marca. Na Dunaju narasla brezposelnost: od dne do dne. I. sedaj je brezposelnost nad 150.000 ljudi obojega spola, od katerih dobi 130.000 oseb podpore, ki znašajo sedaj še nad

10 milijonov kron na teden. Kljub tej veliki brezposelnosti pa vlada volitvo pomamljanje delavnih moči, tako, da niti sama dunajska mestna občina ne more dobiti za svoje delo dovolj delavcev. »Uhrabljeni« poroča, da kljub temu, da d. l. vajo dunajski cestni delavci plače 1800 K mesečno za osebo, dunajski mestni občini ni mogoče dobiti dovolj delavcev za tlakovanje cest.

KAJ BO Z NAŠIMI DIJAKI NA DUNAJU.

Dunaj, 11. marca. Dunajska vlada se bo šele po Veliki noči posvetovala ali se bodo dopustili na dunajske visoke šole dišaki nemške narodnosti ali ne.

NAVJALCEM CEN SE ODREČE VOLILNA PRAVICA.

Dunaj, 11. marca. Jutri bo predložil posebni odesk narodni skopščini predlog za volilno reformo, v katerem se zahteva, da se onim, ki so se bavili s verženo trgovino in s navajanjem cen, odvzame za gotovo dobo volilna pravica za vse lavne zastope.

ZETVE ZADNJIH NEMIROV V BEROLINU.

Berlin, 11. marca. Listi poročajo, da je bilo pri zadnjih bojih v Berolinu umrlih pri mestu samem 187 civilnih oseb, v predmestju Iichtenbergu na 240 civilnih oseb 340 hiš je težko poškodovanih. 18. dan popolnoma porušeni. Škoda, ki je nastala vsled zadnjih bojov, se ceni na 60 milijonov mark.

SULTAN ODPOTOVAL IZ CARIGRAVA.

Carigr, 11. marca. Listi poročajo, da je pred par dnevi zapustil sultan s vsemi morotci Carigrad in se preselil v Malo Azijo.

Aprovizacija.

+ Prodaja moka. Na vsako močno izkaznico se dobi do včete sobote 15 t. m. 1 kg bele moka za pecivo, kilogram stane 4 krome 60 vin.

+ Novi kruhni in močni našt za prodajo kruha in moka velja šele od nedelje 16. marca dalje. Do sobote 15. t. m. se prodaja moka še na stare številke. Novi našt se razobedi pri vsah krušnih komisijah ter pri prodajalcih kruha in moka.

+ Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani poziva one ljubljanske dišake, ki so se prijavili za obloke, da se takoj zgajajo v društveni pisarni, da prejmejo nakaznico. Obenem se sporoča članom, da se razdeljuje sladkor in sicer pridejo na vrsto dišaki od št. 490 dalje, bivaletji v Ljubljani. Vsek član dobi 2 kg. kar stane 18 K. Brez članke izkaznice se ne dobi sladkorja. Kdor ga do 15. t. m. ne odvzame, ga kasneje ne dobi.

+ Prodaja soli. Strankam se vnoviti naroča, da takoj kupijo sol, ki se jo dobi na vsak prvi odrezek sladkorne izkaznice pol kilograma, kar se bode na drugi odrezek prodajale vizigale, na levi del sladkorne izkaznice pa sladkor in morebiti tudi še pol kilograma soli.

+ Prodaja vizigale na sladkorno izkaznico. Na vsak drugi odrezek sladkorne izkaznice za marec se dobi po en zavitek (10 škatlic) vizigale; zavitek stane 1 kromo 60 vin. Levi del sladkornih kart se mora strankam vrniti radi prodaje sladkorja. Na št. 28 se dobe vizigale v I. okraju; na št. 42 in 43 v III. okraju; na št. 66 v V. okraju; na št. 10 in 53 v VI. okraju; na ostale številke pa v šestem okraju, kjer se dobi sladkor. Vizigale se prodajajo le v sledečih trgovinah: V I. okraju: Na št. 1, 2 in 3 pri Ostrlihu, Poljanska cesta; na št. 6 in 7 pri Zirkelbachu, Poljanska cesta; na št. 8, 9 in 22 pri Raneckarju, Pred školjo. — V II. okraju: Na št. 11, 12 in 13 pri Taurarju, Stari trg; na št. 14, 15 in 16 pri Zedovci, Sv. Florijana ulica; na št. 17 in 19 pri Zorcju, Sv. Florijana ulica; na št. 18 pri Jerančiču, Sv. Florijana ulica; na št. 20 pri Derjaju, Sv. Florijana ulica; na št. 21 in 22 pri Kavčiču, Sv. Florijana ulica; na št. 24, 26 in 27 pri Škubicu, Sv. Florijana ulica.

V III. okraju: Na št. 28 pri Sokliču, Pred konjnicjo; na št. 25 in 29 pri Tenetaju, Gradaška ulica; na št. 30 in 31 pri Jelčiču, Čopova cesta; na št. 33, 34 in 35 pri Stojnerju, Opekarska cesta; na št. 32, 36 in 37 pri Pochu, Opekarska cesta; na št. 38 in 39 pri Vrtičniku, na št. 40, 41, 42 in 43 pri Jelčiču, Rimska cesta.

V IV. okraju: Na št. 44 pri Jelčiču, Rimska cesta; na št. 45 in 47 pri Leskovcu - Modonu; na št. 48 in 49 pri Medel, Tržaška cesta; na št. 46 in 50 pri Jemcu, Tržaška cesta.

V V. okraju: Na št. 54 in 66 pri Zorčiču, Kolodvorska ulica; na št. 58 in 60 pri Štapiču, Sodna ulica; na št. 51, 55 in 61 pri Sariku, Marje Terezije cesta; na št. 52 in 57 pri Zorcju, Dunajska cesta; na št. 59, 61 in 62 pri Klamu, Miklošičeva cesta; na št. 63 in 64 pri Krivici, Dunajska cesta.

V VI. okraju: Na št. 10 in 67 pri Jermamu, Poljanska cesta; na št. 53, 65 in 66 pri Jermamu, Poljanska cesta.

V VII. okraju: Na št. 75, 76 in 77 pri Simončiču, Spodnja Šiška; na št. 78, 79 in 80 pri Glaviču, Spodnja Šiška; na št. 81, 82 in 83 pri Pintarju, Spodnja Šiška; na št. 84, 85 in 86 pri Pretmarju, Spodnja Šiška; na št. 87, 88, 89 in 90 pri Mlakarju, Spodnja Šiška; na št. 91, 92 in 93 pri Jelačinu, Spodnja Šiška.

V VIII. okraju: Na št. 94 pri Sarabonu, Zaloška cesta; na št. 96 in 97 pri Šušniku, Zaloška cesta; na št. 98 in 101 pri Zormanu, Vodmat; na št. 99, 100 in 102 pri Sarabonu, Martinova cesta; na št. 103, 104, 105, 106, 107, 108 in 109 pri Mencingerju, Stefanu Martinova cesta.

V IX. okraju: Na št. 110 pri Češnovarju; na št. 111 in 112 pri Klemencu; na št. 113 in 114 pri Marenčetu.

V X. okraju: Na št. 115, 116, 117 in 119 pri Jelčiču, Rožna dolina; na št. 118, 120, 121, 122 in 123 pri Barinu, Rožna dolina; na št. 124, 125, 126, 127 in 128 pri Robežniku, Vič; na št. 130, 131, 132 in 133 pri Maru, Vič; na št. 134, 135 in 136 pri Jelačinu, Vič. — Po končani prodaji se mora naznaniti ostanek vizigale.

74 pri Češnovarju, Kolodvorska ulica; na št. 66 pri Mencingerju Ant. Sv. Petra cesta; na št. 71 in 72 pri Jeršetu, Sv. Petra cesta; na št. 69, 70 in 95 pri Tomažu Mencingerju.

V VII. okraju: Na št. 75, 76 in 77 pri Simončiču, Spodnja Šiška; na št. 78, 79 in 80 pri Glaviču, Spodnja Šiška; na št. 81, 82 in 83 pri Pintarju, Spodnja Šiška; na št. 84, 85 in 86 pri Pretmarju, Spodnja Šiška; na št. 87, 88, 89 in 90 pri Mlakarju, Spodnja Šiška; na št. 91, 92 in 93 pri Jelačinu, Spodnja Šiška.

V VIII. okraju: Na št. 94 pri Sarabonu, Zaloška cesta; na št. 96 in 97 pri Šušniku, Zaloška cesta; na št. 98 in 101 pri Zormanu, Vodmat; na št. 99, 100 in 102 pri Sarabonu, Martinova cesta; na št. 103, 104, 105, 106, 107, 108 in 109 pri Mencingerju, Stefanu Martinova cesta.

V IX. okraju: Na št. 110 pri Češnovarju; na št. 111 in 112 pri Klemencu; na št. 113 in 114 pri Marenčetu.

V X. okraju: Na št. 115, 116, 117 in 119 pri Jelčiču, Rožna dolina; na št. 118, 120, 121, 122 in 123 pri Barinu, Rožna dolina; na št. 124, 125, 126, 127 in 128 pri Robežniku, Vič; na št. 130, 131, 132 in 133 pri Maru, Vič; na št. 134, 135 in 136 pri Jelačinu, Vič. — Po končani prodaji se mora naznaniti ostanek vizigale.

Poizvedbe.

Našla se je na Vodnikovem trgu torbica z denarjem in ključki. Dobi se v Karlovici ulici št. 14.

Posvil Podpisana vtudno prošim, da se takoj oglašijo bivši narednik g. Dolenc, kateri je služil l. 1914 do 4. decembra pri Landsturm - Baon št. 29, 3. Feld Kompanie v Srbiji, vojna pošta 306. Isto se prosi tudi g. Majerja, četovodja pri isti kompaniji, ki je bil pri padcu mojega moža Ivana Kregarja poleg, na bojnem polju radi sodniškega postopanja. Vsi stroški se rade volje povrnejo. — Dera Kregar, Dravje št. 81 pri Ljubljani.

Izrablil se je mlad rjav pešček. Prosi se ga vrniti na Vič - Glince št. 74 nasproti cerkve.

Izrablil sem od kovača v Naklem do Podbrezja rumeno usnjato denarnico s 10 bankovci po 1000 K. okroženimi v občini Kobar pri Trzinu in a pripisano številko 124, dalje en tisočak žigovan v občini Krize, torej skupaj okoli 12.000 K. Opozarjam se zlasti g. trgovci, gostilničarji, hranilnice, policija, štamperija. Kdor je denar našel ali pomore do njega, dobi 1500 K. nagrade. Jožef Bodlaj, Sv. Neža, pošta Trilj, Gorenjsko.

Izrablil se je zlat uhlan s rdečo koralo od Kolodvorske ulice čez Mestni trg po Wolfovi ulici do Slovenske Matice. Pošten nadzileti naj ga odda pri upravitelstvu »Slov. Naroda« proti nagradi.

Kdo ve kaj? Kdo od vračalcih se ruskih vietnikov ve kaj o mojem sinu Karolu Tanku, ki je sadnikrat nisal 5. avgusta 1917. iz Omskoga v Sibiriji, naj blagovoli sporočiti njegovemu očetu na naslov: Fran Tanko, Karlovačka cesta 12 v Ljubljani.

Izrablil se je lovski pes 6 t. m. Je precej visok, bel s sivimi lisami, 2 leti star. Kdor pove, kje se nahaja, dobi visoko nagrado. Obvestila naj se pošilejo na: Slavko Plomeli, živinovodnik, Bled.

Izrablil se je šofersko izpričevalo, v katerem se nahaja slika. Prosi se poštenega nadzileti, da to odpošlje na naslov, kateri se nahaja v spričevalu.

Izrablil se je zelen belečnik s 345 kronami in račun od trgovke Tauscher od Rešnjeve ceste do Sv. Petra ceste proti Franciskanu v soboto svečer ob 7. do 8. uro. Pošten nadzileti naj ga odda denar v upravitelstvo »Slov. Naroda« ali pa v Ilirski ulici 21/II. levo.

Obvestilo.

Plesna vaja. V četrtek dne 13. t. m. plesna vaja ob 8 svečer v veliki dvorani »Narodnega doma« za obiskovalce nedeljskih večernih plesnih vaj.

Uradnice, uradniki ter častništvo tukajšnje garnizije — dobrodošli.

V petek, dne 14. t. m. plesna vaja ob 8 svečer v veliki dvorani »Narodnega doma«.

Plesalke, plesalci prejelijo vso plesno vajo ter po njih vpošani gostje — dobrodošli.

E. Rozman.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lasina in tisk »Narodna tiskarna«.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da je preminul njegov mnogoletni odbornik in načelnikov namestnik

Ivan Macher

Najmlajši razumnik v Ljubljani

Od ustanovitve društva bil mu je zvest sodruknik in voditelj svoje delo je posvetil zneutrudljivo vnemo razvoju našega planinstva, do zadnjih trenutkov je živel le za lepo bodočnost naših krasnih gorških krajin.

Ohranjen mu bodi časten spomin.

V LJUBLJANA, dne 12. marca 1919.

Trži se prostorje za kancelarijo. Ante 2975

Trži se boljša službina. Pina 50-60

Trži se boljša službina. Pina 50-60

Gobe suhe in lepe kupuje po najvišjih cenah trdnica Franc Dolenc, Kranj, 2703

Vreče 200 komedov od moke in žita proda najvišjemu ponudniku Milan Kravtja, Begunje pri Raketi, 2923

Tapetirski vajenec se takoj sprejme. Poizve se v trafiki na Kravtovem nasipu št. 10, 2892

Stednik za večjo rodbino, dobro ohranjen, se proda. Poljska cesta št. 12, I. nadst., 2838

Brek krasne izdelave, se takoj proda. Ogleda se pri trdnici Wajna Ljubljana, Kolodvorska ul. 25, 2753

Leptih bukavih drv, že sežaganih, se proda poceni. Poizve se Simon Gregarčičeva ulica št. 11, prtljajna desna, 2895

Išče se inštruktor za stenografije in elektrone proti dobri nagradi. Ponudbe pod „Inštruktor“ na upravo „Sl. Naroda“, 29-6

Elektro-motor 5-6 PS, 220 voltov za vrtni tok, kavi Andrej Kregar, strojno mizarstvo, Vižmarje-St. Vid 2884

Dva župnata modroca sta napredaj na spalna soba. Naslov pove uprav. Slov. Naroda, 2906

Predilnica in fraknica v Trzinu išče za grad boljše delavce, ki se tudi razume na vrt in domača dela ter razume nemško, 2848

Sprejme se blaginjavarka z večletno izobrazbo, v dobro idočo trgovino pod dobrih pogoji. Ponudbe pod „Večletna praksa“ na upr. Sl. Nar., 2867

Sprejme se takoj izvirna šivilja za obleko v hišo. Dobra meščanska brana. Vpraša se pri g. J. Sch. Soda na ulica št. 2. II. nadst., 2960

Mesečno sobo, no. ne preoddajeno od belgijske vojašnice, išče oficir. — Ponudbe pod „Rezervirano 2968“ na upr. Slov. Naroda, 2966

V najem se vzame trgovina ali lokal za obit na prometnem kraju v mestu ali na deželi. Naslov pove upr. Slov. Naroda, 2318

Oskrbnik, oženjen, s 17 letno hčerko, prevzame takoj kako službo svoje stroke. Pisma št. 2919 na Jurij Špančič pošto ležeto Zalec pri Celju, 2527

Prodajatelj, prva moč, z večletnimi izkušnjami, izričevali mešane stroke, želi mesto. Nastopi lahko tudi kot blaginjavarka. Dopisil pod „Prodajatelj“ na upr. Slov. Naroda, 2-10

Modistinja Ana Skufca-Pogarknik, Florjanska ulica 28/1, sprejema in točno izvršuje vsa modistovska dela po najnižjih cenah, 2894

Sveža jajca, perutnino vsake vrste, kakor tudi za pisme, ter sveža jajca za valjenje od lepe štajerske pasme, razpošiljam. Zahtevajte cenik! Rudolf Horvatič, pošta Križevci pri Ljutomeru, 2909

Ženitna ponudba! Vdova brez otrok postavlja s posestvom, se želi v svrhu živitve seznaniti z izobraženim jugoslovonom. Sbi imajo prednost. Dopisil se prosijo na upr. Slov. Nar. pod „Dolga 2825“

Posttranskego zastopstvo ali zastopstvo ali primerno za popoldanske ure 1906 mlad gospod s linim nastopom. — Ponudbe pod „Popoldanske ure 2792“ na upr. Slov. Naroda, 2799

1000 kg premoga dobi, kadar mi predaš, kadar mi stanovanje s eno ali dvema sobama in kuhinjo za obitelj 3 oseb. Pismene ponudbe pod „1000 kg premoga 2806“ na upr. Sl. Nar., 2805

Muzikalije za gosti, diktirana dela (Sevcik, Mazas, Kreutzer itd.) zamenjam za Dvořák: Slovanski plesi, Humorenske itd. za gosti in klavir. Ponudbe na Tone Selikar, Vrhnika, 2845

Stanovanje s 4 lepimi sobami in električno trdnico razsvetljavo, na prijaznem kraju v sredini mesta, zamestna proti manjšemu s 2 ali 3 sobami in električno razsvetljavo. Ponudbe na upr. Sl. Nar. pod „Sredina mesta“ 2889

Pisalni stroj s slovensko tasturo in veliko vno pisavo se proda po ceni proda pri Splošni zavarovalni posredovalnici, Gledališka ul. 7/III. (ulica pri slovenskem gledališču) uradno ure od 9-11 dop. 8-6 pop., 2-94

Išče se stanovanje v mestu ali okolici. Kdor ga odda, dobi 200 K in nekaj kg slanine za nagrado. Išče se tudi majhna mesečna soba dajalec se primerno nagradi. Ponudbe pod „Stanovanje“ pošto ležeto, Ljubljana, 2851

Službe išče tajnik posojilnice, ki bi bil 20 let pri istem zavodu. Je ustanovnik Sokola ter dolgoleten tajnik. Je tajnik oddelka JDS, gasilske družbe ter gasilske župe. Je voditelj malega naraščaja 70 na številu ter ljubljenski otrok. Med vojsko je bil ljubljenski otrok kakor častnikov ter po preobrtu kot čast. nam. v polkovni pisarni ar. polka. Bil je vedno vreden v vseh ozirom ter išče službo zgolj iz dejstva, da z mesečno plačo K 210: ne more živeti pri današnjih razmerah, posttrajskih služb pa, ako hoče zadostiti vsem družabnim dolžnostim, katere se od njega zahtevajo, ne more opravljati, prosti pa iz go. tajnih dejstev neče. Imel je ponujena krasna mesta meseca grudna, jih vendar na zahtevno narodnega sveta ni sprejel. Ponudbe na upravnitvo Sl. Nar. pod „Pisarni tajnik 2907“

Prda se dobro obr. mod. otroški voziček. Izve se v Sp. 3801, Kamnška ul. št. 130, II. nadst., 2904

Prodajo se ženski novi švilji umije boka št. 37. Poizve se Celjevska cesta 22, prtljajna Sp. 3184, 2901

Mizarij! Selak, vsoho mnoštvo mizarij. Bilja Lednik, Gledališka ul. 2834

Jeklene naprave (Wertheimer) se proda. Več se lave na Rimski cesti 10, II. nadst. desna, 2858

Prda se dobro ohranjen črnorumeni (4 oktave), trdnice T. Koty-lewicz, Dunaj. — Kamenšek, Ljubljana, Tržaška cesta 11/II, 2910

Strojopisna ali pisarniška pomočnica želi službo v Ljubljani. Naslov pove upr. Sl. Nar., 2916

Važnica sprejme 2 slanine, hitrovalni slani, Turistični trg 6 letom se proda večja množina stare cinkaste pločevine, 2861

Nekeji zlatih verižic in briljantnih prstanov, nov je narvoda pri D. Zupanec, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6, 2860

Milo, jamčene kakovosti, 40% masčobe, na debelo in drobno. Trgovci, naročite 5 kg za poskušno pri Lud. Dolencu St. Peterka cesta št. 8, 2855

Katakarica išče stitbe v nočnem in dobri gostini Gre tudi na deželo. — Pisma oddati pošto ležeto Ljubljana pod „Pošta 2896“, 2896

Gostilno vzamem v najem ali na račun na dobro idočem kraju bodisi na Gorenjskem ali Štajerskem. Pismene ponudbe na upr. Slovenskega Naroda pod „Gostilno 2797“, 2797

Napredaj se prostostojek kurnik 2 m širok, 3 m dolg, lesen, s popoli. notranjo opremo. Ogleda se na 1. c. mesta, Streliška ulica, Fr. Pust, tesarski mojster, Ljubljana, 3001

Vojno posojilo se sprejema za zavarovalno posredovalništvo Gledališka ulica 7/III. Uradne ure od 9-11 dop. in 3-6 pop., 2983

Paznik, sposoben, energičen, dobru službi, pripravljen, se 1896. Listine in prepisi izričevali ter zahtevje glede plače, naj se dopišujejo na naslov: Cementna tovarna, Trbovlje, 2888

Brivski učenc, samo kateri že dobro delajo, dela, se sprejme takoj pod dobrih pogoji. Napitnina jako dobra. Takojšnje ponudbe na slov. brivnico Franjo Briski ilica, št. 137 Zagreb, 2913

Kupujem sarkofag, jekla, hrastov ali mizarov iz rezan. Cene za les naloženo v vrstah se naj naznanijo na V. SCAONETTI, parna žaga za dr. kolodvorom, Ljubljana, 2048

Eno ali dve mebelovani ali nemebelovani vabi sobi v sredini mesta išče trgovca (rodoma Čar) za sebe in svojo soprogo. Plača po dogovoru. Cenj. ponudbe pod „Čar 2822“ na upr. Sl. Nar., 2822

Neozelen mlinar ali mlinarica se išče za kmečki vodni mlin. Plača po dogovoru. Ponudbe na Janca Lovca, osesnitka mlina in žage v Želazju pri Prigorici p. Dolcaja vas, Ribnica, Kranjsko

Prda se približno 5000 komedov 9 do 7 m dolgih drogov za hmeljeve nasade, ki so na ogled pri g. Antonu Jovan v Ptaju, kjer se dobi tudi vsa druga tozadevna posnila, 2851

Vaselina 1/4 plošč. Skatlah kg po K 400 5/20

Lino (mizarov v vrečah) K 8- iz skladišča v Mariboru nudi Avstr. družba za promet petroleja s. z., se. se. družica: Maribor, 2852

Hiša na Bledu, v bližini jezera kjer se za kmečki vodni mlin. Plača po dogovoru. Ponudbe na Janca Lovca, osesnitka mlina in žage v Želazju pri Prigorici p. Dolcaja vas, Ribnica, Kranjsko

Stanovanje in plačo, ev. tudi hčerko ženski ali družini, ki bi mi oskrbovala majhno posvetvo v vrednosti. Pismene ponudbe pod „Bled 2896“ na upravnitvo Slov. Naroda, 2896

Čevljari pomočnik dober in zanesljiv delavec išče delo pri mojsru kjer bi bila tudi zadostna hrana, najraje v Ljub. jani ali v bližini. Pismene ponudbe z navedbo plače pod „Čevljari 2916“ na upr. „Slov. Naroda“, 2916

Njive ozir. dateljica, dobro pognojena za pokopališčem Sv. Ki. štola, se oddajo za več let v najem. Intencenti naj se zgledajo v nedeljo od 1-3 pop. v gostilni Lampert, Ljubljana, Kolodvorska ul. 31, 2982

Spretno kuharico sprejme častniška obednica slov. plan. pulka v Ptibeiku. Pogoj: mesečna plača 200 kron, prosta hrana in stanovanje ter 14 dnevni odpovedni rok. Pismene ponudbe je vpsati do 17. t. m. gori imenovani obednici, 2907

Prodajo se različna semena in slani: karfiola zgodnja, španska anglična španska mangolica, ohrovt „Vertus“, solata italijanska majnika, rožni kapus, kumara srednje. Vprašati je pri Hlako Richterja, Ljubljana, Vogelsa ul. 9, 2990

Oskrbnik! Za opokarno blizu Ljubljane, ki se išče priden, počasn, mož, ki bi poleg dela opravil tudi službo celničarja. Znatno mora pisati, razumeti se mora na vsa kmetijska dela. Ima prosto stanovanje. Prednost imajo oni, ki se razumejo tudi na opokarno delo. Lastnoročno pisane pokažite za navedbo plače se naj pošljejo pod „Oskrbnik“ pošto ležeto št. 6, v Ljubljani, 2900

Več čez za hrenovke je napredaj Poljske se: Poljska c. 2854

Kupi se nekaj kilogramov parafina. Ponudbe na pošto predal 27, 2852

Dejra kelo se proda po nizki ceni. Poizve se pod „Kelo“ na upr. „Sl. Naroda“, 2937

Dele katero bi pomagalo tudi pri gospodinjstvu, se sprejme za takarico na deželi. Plača po dogovoru. Ponudbe pod „Katarica 2895“ na upr. Slovenskega Naroda, 2965

Dejra kuharica, 30-40 let stara, pripravlja, dva, pošten, se sprejme pri odlični družini proti dobri plači. Nastop takoj. Ponudbe takoj na Franja Jakl, Karlovac, 2919

Oprava za špecerijo se proda. Naslov pove upravni. v Slovenskega Naroda, 2997

Karbid svetiljke na drobno in debelo ter razpošilja točno proti predplačilu trga in Mar. Sumar, Kranjce 1068

Iščem za 1. avgust t. l. stanovanje 2 sob in pripradki. Mirna stranka 2 oseb. Valentin Koptar, upravnik Slovenskega Naroda, 2956

St. 56. Lasestrižnik

Komad 28- in 3'65 K. Zehertovito veliki cefik z vodnega 1000 sil. karbi bro. cepheno, 349

E. Luna, Maribor št. 74.

Pravo rumeno domato milo za pranje 1 kilogram K 10- Pri naročbi 1 škrinice okoli 3 in pol kg K 35- franko. Po povzetju pošilja zavod za čepost M. Janker, Zagreb, 18. Petriška ul. 3 III. Obenem z naročbo je poslati polovico iznosa.

Več raznašalcev „Slovenskega Naroda“ se sprejme. Zglasiti se je v „Nar. tiskarni“.

Najfinnejše vrste karbid razpošiljam vsako množino in vsake velikosti. franko vsako železniško postajo K 2-50 kilogram, v balonih K 110 kg netto.

Lepe karblene svetiljke iz čistega cinka, sesalni sistem, z vaskovrstnimi gorilniki K 28-.

Velika izbira karbidnih svetiljk od K 1- asprel. se dobi v trgovini Karl Saria, Maribor ob Dravi.

Pozor! Pozor! V večjem industrijskem kraju na Gorenjskem, ki ima velikanski pomen za državo SHS je napredaj 2944

enonadstropna hiša z gostilnišk. prostori, ležeča tik kolodvora. Pojasnila daje H. Brenc, Cegnarjeva ulica 12.

„ADRIJA“ Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebčin. Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Sarvila za oblate „TEKLA“. Pralni praški. Čistila za skrinjke „STROBIN“. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo tabakotnega mila. „ROZIN PRAŠEK“ najboljši sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobro sredstvo proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Konzervirane zaloga slani.

Klavir, ravno strunen, trdnice Möller, se po nizki ceni proda. — Poizve se Hlitolčeva cesta 8/L, 2790

Klavir (Bösendorfer) in razne note so napredaj. Zidovska cesta št. 2, I. nadst., 2911

Sadjevec, vino in kisel vodo razpošilja A. Ost. p. Gledališka ul. 2737

Čistilnica išče sobo s posebnim vhodom. Ponudbe pod „Čistilnica 2885“ na upravo tega lista, 2885

Išče se samostojna kuharica z večletnimi izkušnjami za veliko gospodinjstvo. — Ponudbe na posvetvo Veliki potok, po 3. Radomlje, 2919

Toaletni sapun vso fina, parfimirana roba, nije ratni proizvod, prekrasno adjustirano, oko 200 tuceta brzo za prodati. B. JUNKER, Zagreb, Petriška 2, III. nadst., 2886

Karbid najfinnejše vrste razpošilja na drobno in debelo, po zelo nizki ceni trdnice trgovina s železovino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17, 1317

MAST Gospodar, ki mi dá stanovanje 2 sob in pipadki, dobi kot nagrado vsak mesec 1 kg masti. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Mast“, 2854

Vedno velika zaloga 40% ruma, 40% slivovke namiznegaolija, mandoljnov, rozin, riža ter kave pri trdnici 2881

ČERNAK & VAL, Ljubljana, Vodnikov trg 2. Brošura

Za bolezen so toplice, za ljubezen jih pa ni. — se dobi v — Narodni knjigarni v Ljubljani. Cena s poštnino 3 K.

Modistka

Pavla Ogrinc - Mrak Sp. Šiška, tik dr. kolodvora, Kolodvor. c. 208, se pripravlja cenj. damam in trdnicam, sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, hitro in poceni.

Trbojevič i Podarič agenturno komisioni posao

Karlovac (Hrvatska) Zastopstvo Mitrovica (Srem) i Beograd

preporočile se gosp. trgovcima za dobavo nš. alce, kukuruza brašna, masti itd. uz najpogodnejše uvjete.

Pile žage orodje za vse svrhe v najboljši kakovosti priporoča Odon Koutny, specialna trgovina jeklenine in tehničnih potrebčin, Ljubljana, Kolodvorska ul. 37.

Prda se več sobnih slik, zrcala, porcelan, steklinca itd. Mestni trg 24, III. nadst., dop. 10-12, 2949

Posvetivo ali mlin se kupi eventuelno v zvezi s našim takol. Cenj. ponudbe prosijo Franjo S. Horvat, St. Peter pri Novem mestu, 2802

Oblaga s sipami, oknice ter vrata se prodajo. — Poizve se v Ljubljani, Poljska cesta 11/L, desna, 2825

Kupi se hiša z gostilno v Celju ali v bližini Celja. Če mogeče tudi nekaj orlov zemlje zraven. Ponudbe na upravnitvo Slov. Naroda pod „Gostilna Celje 2827“, 2827

Išče se posvetivo z gostilno v Brezici. Iščo se zdravni le tudi lahko nekaj orlov zemlje. Ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Posvetivo z gostilno Brezice 2828“, 2828

Več vagonov živega apna se bo oddajalo na drobno in debelo dne 10. 11. in 12. 12. na cca po nižnji ceni. Franc Bodaj, Stranje pri Kamniku, 2614

Kompenja za za večjo tovarno za strošno opeko na Spod. Štajerskem se išče Stokovnjak ima vrednost. Naslov pove upravni. v Slov. Naroda, 891

Deklica stara 15 let, poštena, pridna, boljši staršev z dežele, zmožna slovensčine in nemščine v jeziku i pisavi, želi vstopiti kot učnica v trgovino z mešanim blagom. Naslov pove uprav. Slov. Naroda, 2922

Za majhnega konja, 14 nesti visokega, se išče primeren irhek voz z dvema sedežama in s sedežem za kočijaža, nov ali star, vendar v dobrem stanju. Ponudbe na predilnico in tkalnico v Trzinu, 2849

Vrtičar, več nemščine in slovensčine, se sprejme proti dobremu plačilu na posvetvo blizu Celja. Ponudbe s pričevali o dosedanih službah, naj se pošljejo trgovcu Robert Zargger v Celju, Gosposka ul. 1, 2854

Zidna opeka se bo oddajala na drobno in debelo dne 7. in 8. sušca v Mengšu pri Kamniku s nivovarne. Ta opeka je zelo dobra in močna, se bo dajala po nižji ceni Franc Bodaj, Stranje pri Kamniku, 2613

Zanesljiv hišnik odnosno hišnica se išče. Ponudbe z navedbo bivanja naj se vložijo v dosedanja službovanja naj se vložijo do 15. t. m. pri uprav. Slovenskega Naroda pod „Presta stanovanje 2788“, 2788

Mežani lasje, ako so sortirano nabrani, se plačajo 10 K čez dnevno ceno. Kateri hoče pojasniti, kako naj bodo mešani lasje nabrani, oz. nakupljeni, da zaslužijo pri kili 10 K več, naj vprašajo pri trdnici Ivan Marvrt, preprazela in trgovina z lasmi v Zalca pri Celju, 2743

Vreče iz močnega impregnirane nega posilnatega predava za 50 kg vsebine 32x100 cm ali 50x64 cm cena 490 K. Nadalje slaminke 128x200 cm, cena 39- K posilja po postnem povzetju Ludovik Tomš, Podplat pri Rogatcu, 2872

Pozor! Milo „DOB“ v zabojčkih a 10 kg se razpošilja za K 30, pri odjemu 6 zabojčkov a K 28, pri odjemu 12 zabojčkov a K 26, prosto poštnine, ali prosto postaja. — Dalje nudi 200-250 litrov alivovke a K 6 ter približno 10 hektov vermuta. — Napredaj je tudi težak voz s popolnoma novo okovano diro. — A. Šušlan, Ljubljana, Karlovska cesta 13, 2744

Trg. izvežhani gospod, ki se je vrnil iz vojakov ter služboval kot I. moč v večji trgovini z mešanim blagom na drobno in debelo pri vinski kupčiji, trgovini z žganjem in deželniimi pridelki. Želi službo, najraje prevzame agencuro za vsa v trg stroko spadajoče predmete. — Cenj. ponudbe pod „Trgovsko izvežhan 2871“, 2871

Fotograf Hugon Hübscher Ljubljana, Gosposka ulica št. 16. Poleg Križevniške cerkve. Posnetki, Skupine, Portreti, Razglednice, Škice. Povečanje po vsaki sliki. Nagrobne slike na porcelan itd. Slike za legitimacije v 24 urah. 1930

Na Bledu se proda velika vila s tremi stanovanji, z velikim zelo dobičkonosnim sadnim vrtom, v najlepši lepi s krasnim razgledom. Vila se proda z vso opremo, kakor: pohištvo, kuhinjsko posodo, servis itd. ali tudi brez nje. Natančni podatki pod „Bled 2894“ na upravni. v Slovenskega Naroda, 6922

Modni salon za dame in gospode V. Pfundner, Kranj (Gorenjsko) se priporoča za izdelovanje najfinnejših damskih oblek, bluz, kostumov, plaščev, kakor tudi najfinnejših moških oblek, povrnitkov itd. Točna in hitra postrežba. Cene nizke. 2582

Podružnica „CROATIA“, gozdne industrijske del. d. Marije Terezije cesta 2. kupuje gozdove, vsake vrste raznoga in okroglega lesa, drva, ogilje itd. po najvišjih cenah. Priporočam se za SOBNOSLIKARSKA DELA ob točni izvršitvi in zmernih cenah. — Sprejemam tudi naročila z dežele. Frane Ambroz, Ljubljana, Rimška cesta št. 11.

4 avtoplasti (Gleitschutzdecken) 710x90 na prodaj. Naslov pove upr. Slov. Naroda, 2887

Prda se nekaj različnega pohištva Gorupova ul. št. 4, I. nadst., 2883

Več avtomobilnih plaščev 935x135 se kupi. Pismene ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Novi 2898“, 2898

Dijak se sprejme pri boljši družini na stanovanje in brano. Električna luč na razpolago. Kje, pove upravni. v „Sl. Naroda“, 2788

Mesečno sobo event. s hrano išče gospod s skromnimi zahtevami. Ponudbe z navedbo zahtevkov se prosijo pod „Študentske zahteve 2899“ na upr. Sl. Nar., 2893

Pisalni stroj, amerišanskega sestava, jako dobro ohranjen, se proda. — Ogleda se lahko v pisarni, Wolfova ulica št. 12, poleg trgovine s smeni, od 4 do 5 ure pop. 2902

Kupci pozor! 12 vozov novih vsake skih drv, 5 vagonov in 2 vagona bukovega ognja imamo napredaj. Avton Jakomiel, kovač v Kočevju, 2818

Pocinkane žične vrvi 50 in 70 mm poprečnega premera z zalogi takol na prodaj. Vprašanja na montažni oddelki zadruge za električno industrijo v Mariboru, Edmunda Schmidla ul. 8, 2874

Prda se posvetivo radi izseljenja. Hiša s 5 sobami, 2 kuhinjama in kletjo ter hlev. Delavnica sode vde skupaj z obratom v obsežnem mestu. Naslov pove uprav. Slov. Naroda, 2891

Vrtičar, oženjen, vojaščin prost, z znanjem slovenskega in nemškega jezika se išče za takojšnji nastop. Plačilni zahtevki, stvarni in spriljevali na barona Kachler, Šoštanj, Jereševica, 2874

Enonadstropna hiša na zelo prometni cesti v Ljubljani, pripravana za gostilniško obrt, se samerja za hišo z vrtom, tudi v Ljubljani. Ponudbe pod „Enonadstropna 2924“ na upr. Sl. Nar., 2924

Pšenica, koruza, fižol, krompir, slanine in mast drobno po dnevnih cenah Ludovik Gostovar, Turija, Vozedinske Toplice, Kolodvor, Vrtnatke, 2938

Kontoristinja, dobro pisarniško moč, z znanjem slovenskega in nemškega ter po možnosti laškega jezika, strojeplja, slovenske in nemške stenografije išče večje podjetje. Ponudbe pod „Korespondentinja 2783“ na upravni. v „Slovenskega Naroda“, 2783

Moško kolo in podplati se ceno prodajo. Proda se tudi nov foto aparat in več plošč 13x18 in še veliko drugih fotografskih stvari kakor kopirni papir, svetiljke itd. Tam se proda dobro ohranjen strojni vožek in nova kuhinjska jara. Ogleda se pri J. Rahnetu Sp. Šiška, Poljska ulica 268, 2908

Ženitna ponudba! Mladenci, star 26 let, po poklicu trgovski sodnik, začasno provizoričen orožnik, želi z svrhu živitve znanjla s gospodinjno ali mlado vdovo. Pogoj: nekaj tisoč kron premoženja ali da lastnika kake trgovine. Samo resne ponudbe, če mogeče s sliko, do 12. a. na upr. Sl. Nar. pod „Trgovski sodnik 2875“ vpsolati, 2875

Ženitna ponudba! Katera gospodinja ali vdova od 28 do 42 let (čezdi s par otroki), ki ima kakor podjetje ali posvetvo, potrebuje 36 letnega vestransko izobraženega kera. Ker je dotični priv. uradnik v lepem kraju z dobro plačo, pa vzame tudi drugo, če tudi brez posvetva. — Ponudbe če mogeče s sliko, ki se takoj vrne, pod šifro „Ženiti 2842“ na upr. Slov. Naroda. Anonimno pečiv 2875

Ignacij Vok, specijalna trgovina s živ. stroji iz kolekt. Ljubljane, Sodna ulica št. 7.